PROJEKT WSPÓŁFINANSOWANY PRZEZ UNIĘ EUROPEJSKĄ Z PROGRAMU OPERACYJNEGO POMOC TECHNICZNA 2014-2020

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

ŁÓDŹ REWITALIZUJE

ZIDENTYFIKOWANIE, ZORGANIZOWANIE SIECI WSPÓŁPRACY I WSPARCIE DZIAŁAŃ RÓŻNYCH PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁANIA NA OBSZARZE STREFY WIELKOMIEJSKIEJ, JAK ORGANIZACJE POZARZĄDOWE, ANIMATORZY, ARTYŚCI, INSTYTUCJE KULTURY, PODMIOTY EKONOMII SPOŁECZNEJ ITP.

W PROGRAMIE ANIMACJI SPOŁECZNEJ W PROCESIE REWITALIZACJI CENTRUM ŁODZI

WYKONAWCA: KONSORCJUM
STOWARZYSZENIE CENTRUM WSPIERANIA AKTYWNOŚCI LOKALNEJ CAL,
CENTRUM PROMOCJI I ROZWOJU INICJATYW OBYWATELSKICH OPUS,
STOWARZYSZENIE SPOŁECZNIE ZAANGAŻOWANI

W RAMACH PROJEKTU PILOTAŻOWEGO PN. OPRACOWANIE MODELU PROWADZENIA REWITALIZACJI OBSZARÓW MIEJSKICH NA WYBRANYM OBSZARZE W MIEŚCIE ŁODZI

CC BY

Fundusze Europejskie Pomoc Techniczna
MINISTERSTWO INFRASTRUKTURY I ROZWOJU
Unia Europejska Fundusz Spójności

ŁÓDŹ REWITALIZUJE

PROGRAM ANIMACYJNY

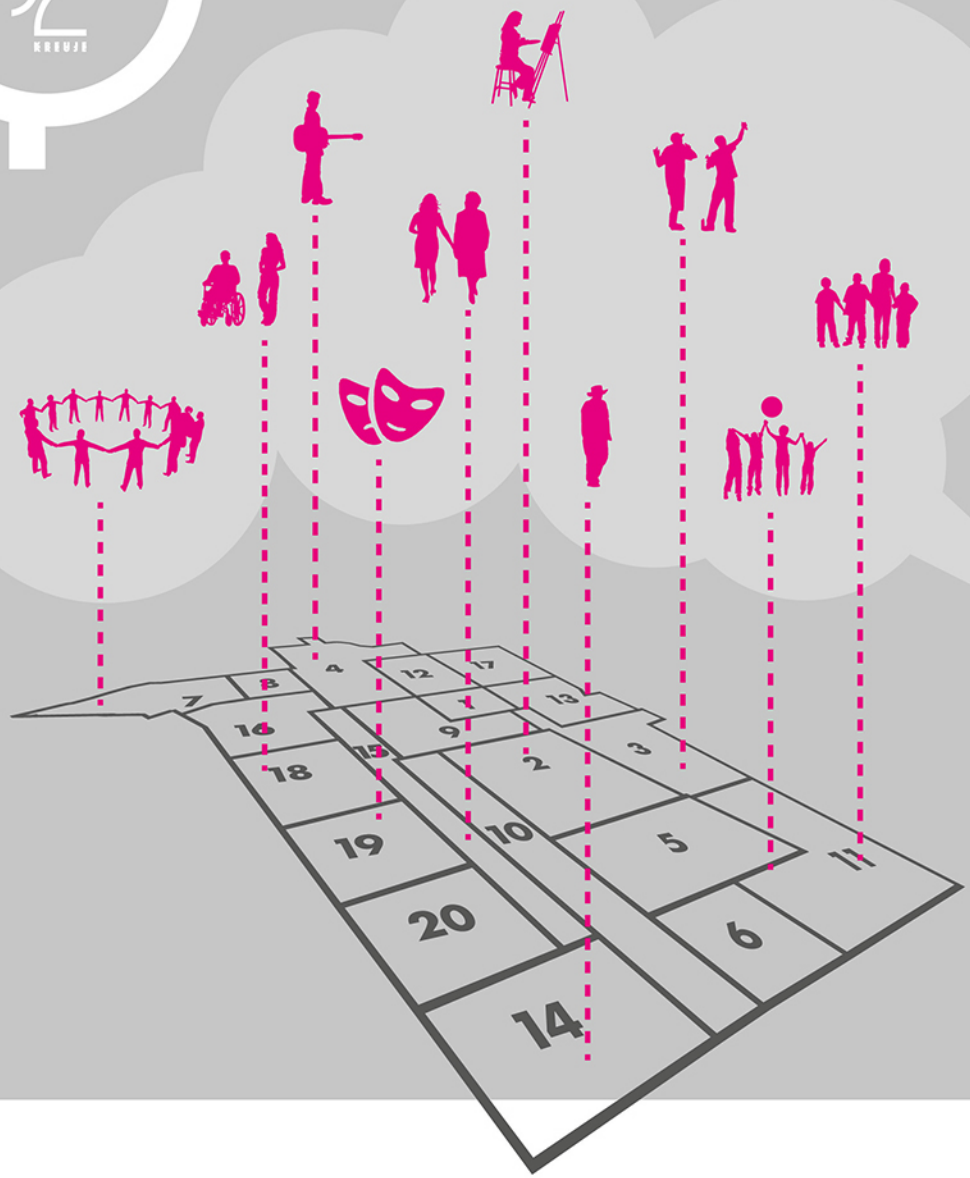

1. IDENTYFIKACJA
organizacje pozarządowe,
animatorzy, artyści,
instytucje kultury,
spółdzielnie socjalne i inni

2. STWORZENIE SIECI
partnerstwa i koordynacja działań

3. WSPARCIE MIKRODZIAŁAŃ
nabór pomysłów w formie konkursu
i udzielenie im wsparcia finansowego
w łącznej kwocie **198 000 zł**.

WKRÓTCE:

PROGRAM PARTYCYPACYJNY

PROGRAM EDUKACYJNY W SZKOŁACH

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI
MINISTERSTWO INFRASTRUKTURY I ROZWOJU
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

WWW.LODZ.PL | UML.LODZ.PL/REWITALIZACJA

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Model
Programu Animacji Społecznej (PAS)
od Animacji do Rewitalizacji

Spis Treści

I. Metodologiczne założenia procesu animacji społecznej zastosowane w procesie projektowania PAS 5

Środowisko lokalne 6

Instytucjonalny moderator zmiany 8

Animatorzy społeczni 9

Grupy i węzły aktywności lokalnej 10

Projekty animacyjne 11

Edukacja 12

Polityki publiczne 13

II. Struktura Programu Animacji Społecznej 15

Zadania w ramach PAS 15

Zidentyfikowanie i pozyskanie bezpośrednich Wykonawców Końcowych zadań o charakterze animacji społecznej w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji. 16

Zorganizowanie sieci współpracy oraz systemu transferu wiedzy i doświadczeń pomiędzy Wykonawcami Końcowymi. 20

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Stworzenie systemu planowania mikro-działań z zakresu animacji społecznej w sposób adekwatny do zdiagnozowanych problemów i zasobów społecznych oraz przygotowanie w tym systemie Programu Animacji Społecznej. 28

Stworzenie systemu finansowania zaplanowanych mikro-działań i zarządzanie tym systemem do końca realizacji Zamówienia. 31

III. Perspektywy wykorzystania rezultatów PAS w procesie planowania i organizowania rewitalizacji 44

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Wstęp

Program Animacji Społecznej (PAS) został zaprojektowany w ramach projektu pilotażowego w zakresie rewitalizacji pn. *Opracowanie modelu prowadzenia rewitalizacji obszarów miejskich na wybranym obszarze w Mieście Łodzi*, realizowanego przez Miasto Łódź współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013 i 2014-2020.

Jego celem było zaplanowanie i przetestowanie ścieżki aktywizującej mieszkańców na potrzeby zwiększania ich partycypacji w procesie rewitalizacji Strefy Wielkomiejskiej Łodzi.

PAS powstał w wyniku analizy potrzeb Miasta w tym zakresie oraz w oparciu o doświadczenia z zakresu animacji społecznej wynikające z wieloletnich działań partnerów projektu. Jest on więc specyficzną emanacją znanej i sprawdzonej metodologii pracy w społecznościach lokalnych, zaadaptowanej na potrzeby wyzwań związanych z rewitalizacją miasta.

W ocenie praktyków, trwałych efektów w organizowania społeczności lokalnych można się spodziewać po 1-3 lat pracy z daną społecznością. Pilotaż sprawdzający założenia PAS trwał 6 miesięcy. Ten stosunkowo krótki okres pozwolił na przetestowanie zakładanej ścieżki animacyjnej i rozbudzenie zaangażowania na obszarach objętych interwencją. Należy jednak przyjąć, że trwałość osiągniętych rezultatów będzie zależała od sposobu ich wykorzystania i kontynuacji procesu wspierania powstałych relacji i procesów organizowania się społeczności.

Z wyżej wymienionych powodów opis modelu PAS zawiera trzy części:

- opis najważniejszych elementów procesu animacji społecznej, który wyjaśnia logikę zastosowanych rozwiązań. Pozwala to na bezpośrednie, świadome stosowanie modelu, ale także na jego ewentualną modyfikację w zależności od lokalnych uwarunkowań
- opis zadań składających się na PAS wraz z z analizą doświadczeń z okresu pilotażu
- opis perspektywicznych możliwości wykorzystania rezultatów animacji społecznej w procesie skutecznego programowania rewitalizacji miast.

Pierwsze dwie części zawierają zarówno informacje o metodologicznych przesłankach, które nam towarzyszyły w procesie planowania PAS, jak i uwagi o praktycznych aspektach

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

realizacji programu. Są one wyodrębnione w tekście tak, aby można było z nich korzystać niejako niezależnie od siebie, w zależności od potrzeb osób korzystających w przyszłości z tego modelu.

W części trzeciej dokonaliśmy weryfikacji doświadczeń pilotażu tak, aby pomimo, że powstały one w kontekście sytuacji konkretnego miasta, były jednak na tyle uniwersalne, że warto brać je pod uwagę w każdym innym miejscu stosowania modelu.

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

I. Metodologiczne założenia procesu animacji społecznej zastosowane w procesie projektowania PAS[1]

Poniżej wskazujemy schemat wzajemnego usytuowania i relacji pomiędzy najważniejszymi elementami procesu animacji społecznej. Większość z nich odnosi się do środowiska i społeczności lokalnej. Trzy z nich: nauka/badania, edukacja i polityki publiczne to elementy zarówno lokalne, jak i przychodzące z zewnątrz.

Przeanalizujmy krótko te kluczowe pojęcia i ich lokalną emanację w ramach PAS.

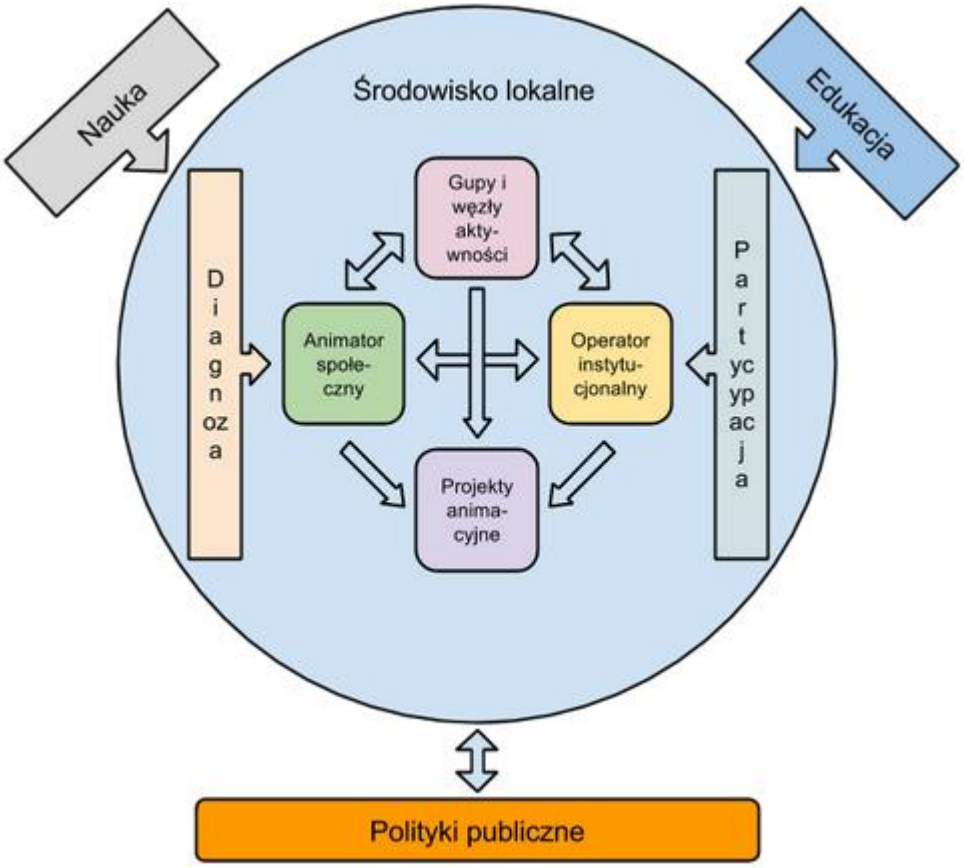

[1] Patrz: Załącznik nr 1 - Schemat prowadzenia procesu animacji społecznej

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Środowisko lokalne

Model ogólny

Animacja społeczna nawiązuje do glokalności jako nowoczesnego typu tożsamości, dla której podstawową zasadą jest "Myśl globalnie - działaj lokalnie". Wszystkie poszukiwania zasobów, potencjałów czy szans, odbywają się w nawiązaniu do społeczności lokalnej i terytorium, które ona zamieszkuje. W planowanych działaniach animacyjnych należy uwzględniać dwie perspektywy:

- **struktura środowiska** - jego granice, składowe, różnice w charakterze obszarów objętych działaniami, struktury społeczne i ich jakość, rodzaje powiązań pomiędzy materialnymi, a niematerialnymi składowymi środowiska itp.

- **zmiana i rozwój środowiska** – charakter zmian i rozwoju środowiska, paradygmaty, stosowane wskaźniki rozwoju, itd.

Odniesienie do środowiska lokalnego ważne jest szczególnie w procesie rewitalizacji miast. Proces ten zmienia zarówno jego strukturę, jak i funkcje. Angażowanie mieszkańców do aktywnego wsparcia tego procesu musi uwzględniać zarówno stan dotychczasowy (w tym np. tradycje czy przyzwyczajenia ludzi) oraz atrakcyjność wizji zmiany - wizji zbudowanej na zastanych zasobach lokalnych.

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

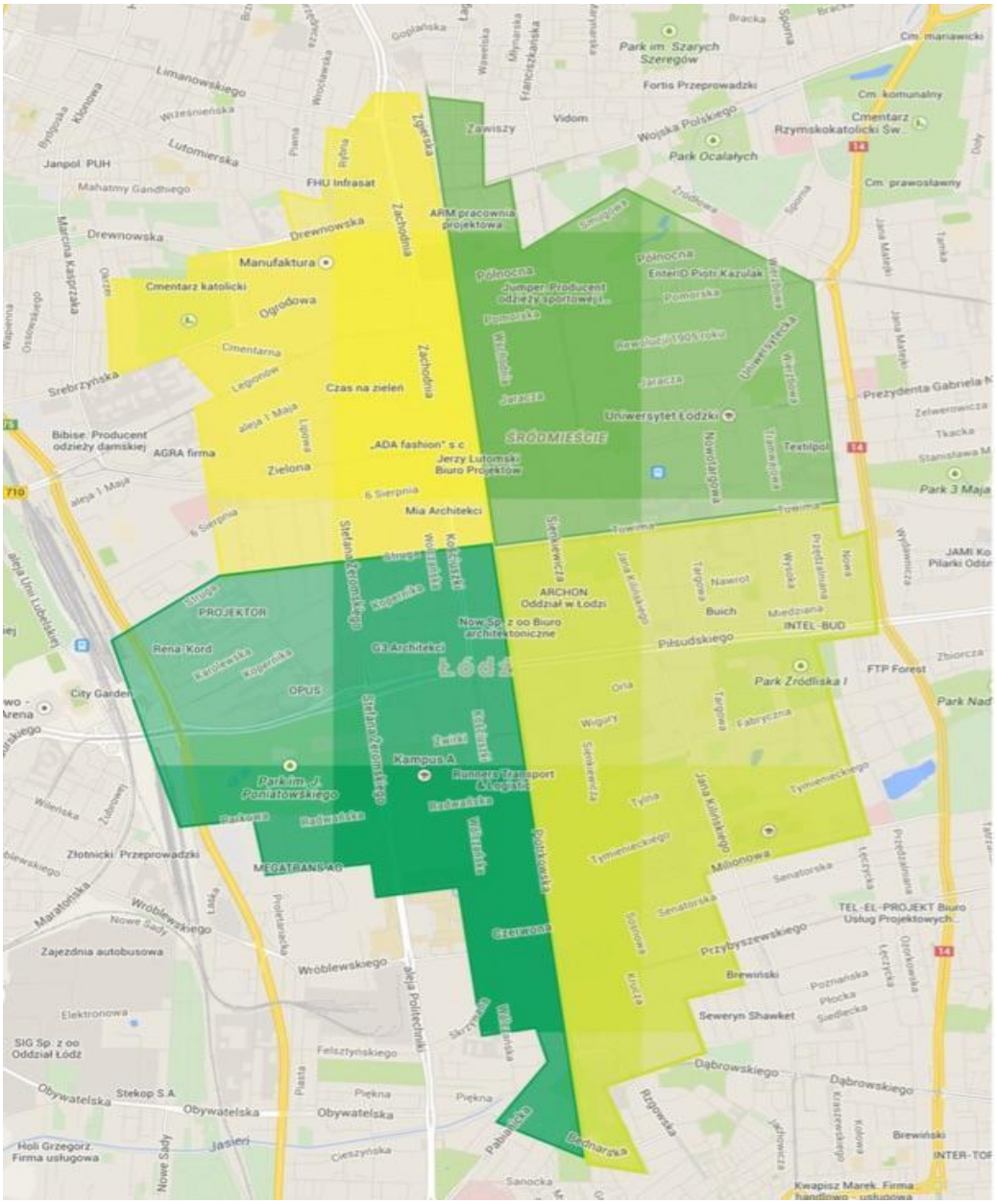

W ramach PAS działaniami była objęta Strefa Wielkomiejska, która została podzielona na cztery kwartały. Podziału tego dokonano głównie z uwzględnieniem warunków geograficznych, ale analizowano także charakterystykę społeczną tych obszarów czy dominujący typ zabudowy. Praktyka wykazała, że granice te należy traktować elastycznie i, że w terenach miejskich o dużej gęstości zaludnienia, podejście środowiskowe musi być

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

traktowane ze szczególną starannością uwzględniającą np. specyfikę społeczną, historyczną nawet niewielkich obszarów.

Instytucjonalny moderator zmiany

Model ogólny

Animacja społeczna jest specyficznym typem interwencji wspierającej lokalną rewitalizację. By była ona skuteczna, niezbędne są narzędzia umożliwiające skuteczną organizację planowania i realizacji zadań, przepływy finansowe, komunikację społeczną itd., dlatego niezbędna jest "instytucja", która podejmie się roli takiego moderowania zmiany.

Pojęcie "instytucja" należy tu rozumieć jako "organizację będącą zespołem współdziałających osób wyposażonych w zasoby"[2]. Oznacza to zatem w równym stopniu instytucje takie jak np. domy kultury, ośrodki pomocy społecznej czy biblioteki, ale przede wszystkim organizacje pozarządowe ze względu na oddolny charakter powstawania, większą elastyczność, łatwość dostosowania się do potrzeb.

Doświadczenia projektu PAS

W ramach PAS rolę lokalnych moderatorów zmiany przyjęły na siebie przede wszystkim dwie organizacje lokalne:

- Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich OPUS[3]
- Stowarzyszenie Społecznie Zaangażowani[4],

Obie organizacje działające także w strefie objętej PAS, posiadają bogate doświadczenie animacyjne oraz znakomitą znajomość terenu objętego rewitalizacją. Dodatkowo kompetencje zespołów tych stowarzyszeń, oraz ich dorobek w przypadku łódzkiego PAS są wobec siebie komplementarne.

[2] T. Pszczołowski, Mała encyklopedia prakseologii i teorii organizacji, Ossolineum Wrocław 1978

[3] Patrz w internecie: http://www.opus.org.pl/

[4] Patrz w internecie: http://spolecznie zaangazowani.pl

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Animatorzy społeczni

Model ogólny

Aby uruchomić procesy aktywizacyjne w środowisku lokalnym niezbędny jest CZŁOWIEK, który podejmie trud organizowania i koordynowania działań społeczności lokalnej. Tą kluczową postacią jest animator społeczny.

Kluczowe funkcje animatora społecznego to: angażowanie mieszkańców, ułatwianie rozwoju aktywności indywidualnej i społecznej, edukowanie, zachęcanie, dodawanie mocy szczególnie przez delegowanie uprawnień, wyrównywanie szans, ewaluację działań i procesów.[5]

Istotne jest (patrz schemat) powiązanie instytucji moderującej proces zmiany i animatora/ów. Te afiliacje mogą mieć charakter zawodowy lub społeczny. Istotne jest jednak, aby animator miał poczucie wpływu na określanie i realizację misji instytucji. Postulat ten jest wynikiem charakteru pracy animatora - człowieka często pracującego w terenie i zdanego na własne kompetencje. Jego skuteczność jest uzależniona od kompetencji osobistych, znajomości środowiska lokalnego, ale również od tego czy pracuje w ramach organizacyjnej kultury zaufania czy nadzoru.

Doświadczenia projektu PAS

W przypadku PAS proces animacji w terenie prowadzony był przez czwórkę animatorów. Trójka z nich była związana z lokalnymi organizacjami (Centrum OPUS - 2 animatorów, Społecznie Zaangażowani - 1 animator), czwarty z organizacji zewnętrznej (Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL - 1 animator). Taki dobór był wynikiem poszukiwania optymalnych rozwiązań w fazie pilotażu PAS. Rekomendacje w tym zakresie znajdują się w dalszej części opisu modelu.

Niezależnie jednak od afiliacji organizacyjnych wszyscy zaangażowani w realizację PAS są doświadczonymi animatorami społecznymi.

[5] W oparciu o materiały Foundation of Community Developement, Bristol

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Grupy i węzły aktywności lokalnej

Model ogólny

W procesie rewitalizacji ważną rolę odgrywa poczucie wspólnotowości, związanie z miejscem i animacyjna praca grupami. Wysiłek animacyjny organizowany na linii animator-instytucja w minimalnym stopniu kierowany jest na pojedynczych mieszkańców. Animacja to praca GRUPAMI. Formalne, nieformalne, samopomocowe, zadaniowe, projektowe... Istotne w tym obszarze są procesy grupowe, możliwości mobilizowania ludzi do działania. Mieszkańcy organizują się wokół idei np: obrony swojego miejsca, poprawy jakości życia, protestują przeciwko zmianom. Ma to bezpośredni związek z procesami rewitalizacyjnymi, z planowanymi zmianami w przestrzeni, nowymi funkcjami starych obiektów, planami zmian w strukturze mieszkańców. Animacja w tym wypadku to działania grupowe w celu rozwiązania problemów społecznych lub zaspokojenia społecznych potrzeb.

By usprawnić dialog wokół działań rewitalizacyjnych i skuteczniej je organizować, należy dążyć do organizowania grup (formalnych, nieformalnych, NGO itd.) oraz indywidualnych mieszkańców w struktury bardziej złożone - grupy animacji lokalnej. Struktury te mogą, ale nie muszą być formalne, zawsze jednak celem ich tworzenia jest wykorzystanie efektu synergii i generowanie relacji nastawionych na ukierunkowane działania. Grupa Animacji Lokalnej (aktywiści, przedstawiciele instytucji, organizacje pozarządowych, grupy nieformalnych i biznes) tworzy partnerstwo społecznościowe w mikrospołecznościach na rzecz budowy silniejszej społeczności w oparciu o łączenie zasobów i potencjałów, które poprzez podejmowanie wspólnych działań wypracuje poczucie wspólnoty, by kreować pożądaną przyszłość. Dla wzmocnienia tych działań związanych ze zmianą potrzebne jest fizyczne miejsce spotkań i współpracy, które nazwaliśmy węzłem aktywności lokalnej. Miasto jest przestrzenią wspólną i wspólnie musi być kreowana jego funkcjonalność i estetyka.

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Doświadczenia projektu PAS

W pilotażu PAS - ze względu na znacząco krótki czas jego realizacji - zostały przede wszystkim ujawnione formalne i nieformalne grupy oraz środowiska, które są potencjalnymi zalążkami grup animacji lokalnej. W ramach pilotażu podjęto także próbę znalezienia i stworzenia Grup Animacji Lokalnej, zarówno tych o charakterze branżowym (skupionych wokół konkretnego problemu miasta), jak i o charakterze terytorialnym (skupionych na określonej części miasta).

Projekty animacyjne

Model ogólny

Animacja społeczna jako proces organizowany w trójkącie Instytucja - Animator - Grupy aktywności musi mieć realny wymiar zmiany. Osiąga się go przez organizację pracy zgodnie z metodologią pracy projektowej. Oznacza to przede wszystkim interwencję:

- adekwatną do realnych potrzeb i zasobów
- określoną w czasie
- opartą o jasno wyznaczone cele i wskaźniki ich osiągania
- partycypacyjnie zaplanowaną i zaprogramowaną także od strony finansowania
- poddaną ewaluacji końcowej

Istotą projektu animacyjnego jest także łączenie trzech elementów:

- integracji ludzi i środowisk biorących udział w jego realizacji, w tym także beneficjentów
- edukacji rozumianej jako różnorodne formy wzrostu wiedzy, umiejętności oraz modyfikacji zachowań i postaw
- praktycznego działania, które pozwala zweryfikować deklarowany zakres zmiany w stosunku do rzeczywistych możliwości ich przeprowadzenia. Jest to też jeden z głównych elementów budowania lokalnej kultury zaufania, opartego o znajomość sprawdzoną w trakcie współpracy.

Doświadczenia projektu PAS

W ramach PAS praca metodą projektów była realizowana w ramach sieci mikrodziałań wspartych systemem mikrowsparcia. Mikrodziałania realizowane były przez

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Zidentyfikowanych wcześniej Wykonawców Końcowych - osoby, grupy, organizacje i instytucje działające na terenie Strefy Wielkomiejskiej. Warto podkreślić że poza niewątpliwą wartością animacyjną tej części PAS, miała ona także charakter pogłębienia diagnozy lokalnej, poprzez ujawnienie zasobów i potencjałów wykorzystywanych w tracie realizacji mikrodziałań.

Edukacja

Model ogólny

Siłą wspierającą animację jest edukacja. Edukacja będąca elementem pedagogiki społecznej, która jest "...nauką praktyczną, rozwijającą się na skrzyżowaniu nauk o człowieku, biologicznych i społecznych z etyką i kulturoznawstwem (teorią i historią kultury) dzięki własnemu punktowi widzenia. Można go najkrócej określić jako zainteresowanie wzajemnym stosunkiem jednostki i środowiska, wpływem warunków bytu i kręgu kultury na człowieka w różnych fazach jego życia, wpływem ludzi na zapewnianie bytu wartościom przez ich przyjęcie i krzewienie oraz przetwarzanie środowisk "siłami człowieka w imię ideału"[6]

Edukacja to proces zmierzający do wywiedzenia z naukowej refleksji „Jak jest?", koncepcji „Jak może być?". Edukacja to główne źródło i silnik napędzający zmianę społeczną.

Doświadczenia projektu PAS

PAS organizował edukację poprzez Fora i Laboratoria Społeczne. Laboratoria służyły edukacji i organizowaniu wymiany doświadczeń między Wykonawcami Końcowymi i oparte były na prezentowaniu dorobku uczestników i poddawaniu go analizie zgodnej z postulatami konstruktywizmu (społeczne konstruowanie wiedzy) oraz triangulacji (spojrzenie z wielu punktów widzenia) narzędzi analizy. Podczas Forów stosowano ideę wspólnotowego wytwarzania wiedzy i osadzenia procesu edukacyjnego w metodologii edukacji zaangażowanej, w której „nauczyciele" i „uczniowie" uprawiali dialog oparty o edukację obywatelską w działaniu oraz wspólnotowe badania w działaniu. Podczas tych wydarzeń ważne były spotkania i warsztaty z praktykami w obszarze rozwoju społeczności

[6] Za prof. Wiesławem Theissem: H. Radlińska, Pedagogika społeczna. Wrocław – Warszawa – Kraków 1961, s. 361.

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

lokalnej, urbanistyki społecznej czy przedsiębiorczości społecznej, którzy przybliżyli praktyczne aspekty trzech obszarów rewitalizacji (społeczność, przestrzeń, ekonomia)

Edukacja była także obecna w pracy animatorów pracujących z osobami i grupami realizującymi projekty. Organizowana była nie w formie formalnych szkoleń czy warsztatów, ale w postaci nieformalnych sytuacji edukacyjnych w których istotniejsze od eksperckiego przekazu było wspólnotowe wytwarzanie wiedzy.

Polityki publiczne

Model ogólny

Animacja społeczna coraz częściej definiowana jest jako działania "po coś". Intensywność i głębokość zmian społecznych które wywołuje, wiąże ją coraz częściej z politykami publicznymi. Wydaje się że w tym ujęciu "polityki" najprecyzyjniej definiuje Stephen D. Tansey uważający że"... polityka obejmuje szeroki wachlarz sytuacji, w których ludzie kierujący się odmiennymi interesami działają wspólnie dla osiągnięcia celów, które ich łączą, i konkurują ze sobą, gdy cele są sprzeczne."[7] W procesie animacji na pewno stajemy się „polityczni". Z pewnością też nie stajemy się tacy w sensie partyjnym.

Polityki publiczne określające "jak będzie" w odniesieniu do animacji mają dwa aspekty:

- aspekt **wsparcia** animacji społecznej np. w drodze uchwalania aktów prawnych i tworzenia sytemów finansowania animacji społecznej. W tym znaczeniu animacja staje się narzędziem rozwoju lokalnego.
- aspekt **projektowania** zmiany społecznej w oparciu o procesy społeczne uruchamiane przez animację społeczną. W tym znaczeniu animacja staje się elementem partycypacyjnego wpływania na kształt systemu społecznego w wymiarze lokalnym.

Powyższe aspekty mają zatem zarówno charakter "mocujący", ponieważ z polityki lokalnej wynika możliwość realizacji szeroko zakrojonego i wielowątkowego procesu rewitalizacji, jak i charakter "wspierający". gdyż sukcesywne i logicznie powiązane zmiany

[7] Stephen D. Tansey: Nauki polityczne, Poznań 1957

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

w dotychczasowych politykach lokalnych powinny zwiększać elastyczność i skuteczność podejmowanych interwencji.

Doświadczenia projektu PAS

PAS mógł być tworzony i realizowany dzięki politycznym decyzjom i determinacji administracji samorządowej.

Dorobek PAS tworzy szansę większego zaangażowania mieszkańców w procesy tworzenia lokalnych polityk publicznych. To czy i w jakim zakresie zostanie on wykorzystany będzie można stwierdzić w najbliższych miesiącach i latach po zakończeniu pilotażu

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

II. Struktura Programu Animacji Społecznej

Wychodząc z wyżej opisanych przesłanek metodologicznych animacji społecznej, zaproponowano Program Animacji Społecznej na potrzeby aktywizowania mieszkańców w procesie rewitalizacji obszarowej Centrum Łodzi.

Poniżej opis najważniejszych zadań PAS oraz opis doświadczeń z okresu pilotażu wraz ze stosowanymi miernikami skuteczności i rekomendacjami.

PAS został zaprojektowany i poddany pilotażowi w ciągu 7 miesięcy od lutego do końca sierpnia 2015 roku.

Zadania w ramach PAS

Koncepcja zidentyfikowania, zorganizowania sieci współpracy i wsparcia działań rożnych podmiotów prowadzących działania na obszarze Strefy Wielkomiejskiej, takich jak organizacje pozarządowe, animatorzy, artyści, instytucje kultury, podmioty ekonomii społecznej itp. w programie animacji społecznej w procesie rewitalizacji centrum Łodzi, polegała na realizacji czterech zadań, polegających na:

a) Zidentyfikowaniu i pozyskaniu bezpośrednich Wykonawców Końcowych zadań o charakterze animacji społecznej w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji;

b) Zorganizowaniu sieci współpracy oraz systemu transferu wiedzy i doświadczeń pomiędzy Wykonawcami Końcowymi;

c) Stworzeniu systemu planowania mikrodziałań z zakresu animacji społecznej w sposób adekwatny do zdiagnozowanych problemów i zasobów społecznych oraz przygotowaniu w tym systemie Programu Animacji Społecznej;

d) Stworzeniu systemu finansowania zaplanowanych mikrodziałań i zarządzanie tym systemem do końca realizacji Zamówienia.

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Zidentyfikowanie i pozyskanie bezpośrednich Wykonawców Końcowych zadań o charakterze animacji społecznej w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Założenia modelu

Zadania w zakresie identyfikowania Wykonawców Końcowych realizowane były w oparciu o wiedzę i bezpośrednie doświadczenia w pracy animacyjnej z obszaru Łodzi. Wykorzystane do tego zostały głównie kontakty i relacje posiadane przez Stowarzyszenie Społecznie Zaangażowani, jednego z członków konsorcjum realizującego PAS.

W celu zapewnienia szerokiego dostępu do informacji dla podmiotów angażowanych, działania prowadzone były równolegle na kilka sposobów:

- **weryfikację dostępnych baz danych**
  Praca w tym zakresie polegała na analizie i wytypowaniu podmiotów działających i/lub mających siedzibę na terenie Strefy Wielkomiejskiej. Analizowano bazy organizacji pozarządowych, instytucji kultury, mikro-przedsiębiorców, świetlic środowiskowych, szkół, a także dane pochodzące z realizowanych przez Urząd Miasta w Łodzi kolejnych edycji Budżetu Obywatelskiego i zgłoszonych tam inicjatyw

- **wykorzystanie własnych baz kontaktów członków Konsorcjum**
  Członkowie Konsorcjum wykorzystali do identyfikowania potencjalnych Wykonawców Końcowych własne bazy danych oraz własne kontakty, które były gromadzone w czasie realizacji różnorodnych działań, wynikających z przedmiotu zainteresowań organizacji - członków Konsorcjum.

- **współpracę z Urzędem Miasta Łodzi**
  Współpraca w tym zakresie polegała na wsparciu w docieraniu z informacją i zaproszeniem do działań do podmiotów współpracujących z poszczególnymi wydziałami Urzędu. Wykorzystano bazy mailingowe wydziałów oraz zamieszczono informacje o realizacji programu wraz z zaproszeniem do udziału w nim na stronie:

  1. Łódź Aktywnych Obywateli (http://aktywniobywatele.uml.lodz.pl/palio/html.run?_Instance=novus&_PageID=13&_CatID=75&_NewsID=1638&_CheckSum=1478693521; http://aktywniobywatele.uml.lodz.pl/palio/html.run?_Instance=novus&_PageID=13&_CatID=75&_NewsID=1668&_CheckSum=351297428)

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

2. oficjalnej stronie www Urzędu Miasta Łodzi http://uml.lodz.pl/rewitalizacja/spoleczna_strona_rewitalizacji/program_animacyjny/

- **identyfikacja poprzez zasoby dostępne w internecie -** została przeprowadzona analiza baz NGO, instytucji kultury, mikroprzedsiębiorców, usługodawców, lokalnych artystów, podmiotów ekonomii społecznej, wnioskodawców i twórców projektów do budżetu obywatelskiego dostępnych w sieci. Zidentyfikowane w ten sposób podmioty, jako potencjalni Wykonawcy Końcowi, zaproszone zostały do udziału w projekcie.
- **praca bezpośrednio w przestrzeniach miasta -** poprzez bezpośrednie kontakty z mieszkańcami i sieć kontaktów własnych animatorów następowała dalsza identyfikacja liderów lokalnych środowisk, podmiotów formalnych i nieformalnych (organizacje pozarządowe, mikro/mali lokalni przedsiębiorcy, aktywiści, lokalne punkty kultury i "centra" życia społecznego, kluby sportowe, szkoły, instytucje wsparcia społecznego, podmioty ekonomii społecznej, streetworkerzy, grupy nieformalne i inni); praca ta realizowana była przez znaczną część realizacji Programu Animacji Społecznej, w systemie podziału obszaru objętego zadaniem pomiędzy animatorów. Dla usprawnienia pracy przyjęto podział terytorialny (patrz załączona mapa, str…..)

  Praca terenowa przyjmowała różne oblicza. Sposób działania, miejsce i czas spotkań były indywidualnie regulowane przez animatorów, którzy - w związku z ich doświadczeniem i kompetencjami - mieli zapewnioną swobodę działania. Zadania animatorów w zakresie identyfikacji lokalnych liderów i osób o podwyższonej aktywności związane były m.in. z nawiązywaniem nowych, bezpośrednich kontaktów ze zdefiniowanymi w danej okolicy podmiotami (często w lokalnych sklepach, zakładach usługowych itp), z docieraniem do kolejnych osób poprzez wykorzystanie "sieci połączeń".

- **system poleceń -** zidentyfikowani i zachęceni do udziału w programie Wykonawcy Końcowi polecali Program kolejnym znajomym, zachęcali do udziału kolejnych potencjalnych partnerów.
- **współpraca z realizatorami innych działań związanych z rewitalizacją** - metodologia zakładała zaangażowanie w Program Animacji Społecznej osób zidentyfikowanych w Programie Partycypacji i Programie Edukacji. Ze względu na różne terminy realizacji programów nie udało się uwspólnić działań.

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

- **informacja i działania w mediach społecznościowych -** na Facebooku powstała grupa Animacja Strefy Wielkomiejskiej, która okazała się doskonałym narzędziem komunikacji zarówno w fazie identyfikacji, jak i potem. Grupa zgromadziła 577 członków (25.09.2015r) i stale, mimo zakończenia tego etapu projektu, dołączają kolejne osoby. Wciąż też grupa służy do kontaktów pomiędzy jej członkami - osobami zainteresowanymi działaniem na rzecz miasta, do wzajemnego informowania się o prowadzonych działaniach.Do promocji grupy wykorzystano w pierwszym etapie profile lokalnych realizatorów zadania (Centrum OPUS i Stowarzyszenie Społecznie Zaangażowani, 4 profile na portalu Facebook) oraz udostępnianie informacji na prywatnych profilach osób realizujących zadanie, lokalnych aktywistów. Dalej promocja ta była realizowana już przez kolejne angażujące się osoby i podmioty.
  Grupa jest istotnym narzędziem informacyjnym, która w krótkim czasie zgromadziła ponad 300 osób, a na koniec pierwszego miesiąca funkcjonowania ponad 400 osób (po 6 miesiącach jest prawie 600 osób i wciąż dołączają nowe)

  https://www.facebook.com/groups/animacja.lodz/

- **Fora i Laboratoria Społeczne**
  W I Forum Animacji (28 marca 2015) uczestniczyło 98 osób, z których 48 podpisało listy intencyjne związane z chęcią współpracy w programie oraz zgodą na figurowanie w Bazie Wykonawców.

  W I Laboratorium Społecznym (15-16 kwietnia 2015) udział wzięło 47 osób, a w II Laboratorium (17-18.07.2015) 60. Ostatecznie na podstawie listów intencyjnych do Bazy Wykonawców Końcowych zostało wpisanych 65 osób, instytucji, przedsiębiorców, grup nieformalnych.

  W II Forum Podsumowującym Program Animacji Społecznej. Do wioseł! (28 sierpnia 2015) wzięło udział 74 uczestników i zaproszeni goście.

- **konkurs na mikrowsparcie**
  W związku z ogłoszonym konkursem na amikrowsparcie www.opus.org.pl/rewitalizacja, pojawili się nowi Wykonawcy Końcowi. Motywacją były dodatkowe punkty za wspólne działania.

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Baza Wykonawców Końcowych:

Podmioty wpisane do Bazy Wykonawców podpisały list intencyjny z deklaracją działania w strefie objętej rewitalizacją i współpracy z innymi podmiotami.

Baza jest produktem otwartym, co oznacza, że kolejne podmioty mogą być identyfikowane i dodawane również po zamknięciu realizacji zadania.

W wyniku podejmowanych działań powstała Baza Wykonawców Końcowych zawierająca:

➔ nazwę podmiotu / imię nazwisko osoby
➔ dane kontaktowe: mail, telefon / adres w przypadku podmiotów formalnych
➔ opis kompetencji i doświadczeń podmiotów
➔ opis zakresu możliwej współpracy z innymi podmiotami
➔ uwagi

Ostatecznie do Bazy wpisano 65 Wykonawców Końcowych, w tym:

- 15 mikroprzedsiębiorców

- 5 grup nieformalnych

- 10 instytucji, w tym: 4 biblioteki, 1 dom kultury, 1 Klub Integracji Społecznej, 1 Centrum Zajęć Pozaszkolnych, 1 muzeum, 1 centrum doskonalenia nauczycieli, 1 Centrum Dialogu

- 11 organizacji pozarządowych

- 1 spółdzielnię socjalną

- 22 osoby prywatne

- 1 branżowe partnerstwo lokalne (osoby bezdomne)

Wskaźniki skuteczności PAS

- ilość zarejestrowanych w Bazie Wykonawców Końcowych, w tym ilość NGO, osób fizycznych, grup nieformalnych, instytucji, przedsiębiorców

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

- ilość Wykonawców Końcowych deklarujących pracę w poszczególnych obszarach: kultura, edukacja, przestrzeń, pomoc społeczna, itp.

Rekomendacje wynikające z realizacji pilotażu

- współpraca z realizatorami innych działań związanych z rewitalizacją (Program Partycypacji, Program Edukacji), która umożliwiłaby wymianę wiedzy i doświadczeń zarówno na poziomie realizatorów programów, jak i uczestników programów, m.in. w zakresie zidentyfikowania i pozyskania bezpośrednich Wykonawców Końcowych, mapy zasobów, potencjałów i potrzeb
- dłuższy okres czasowy na pracę animatorów w terenie, dający większą możliwość bezpośredniego i systematycznego kontaktu, poinformowania o idei i korzyściach z udziału w programie dla Wykonawców Końcowych
- zabezpieczenie w Programie Animacji Społecznej środków na promocję PAS w formie plakatów i bezpłatnej gazetki PAS, które umożliwią szerszą informację o programie dla społeczności lokalnej.
- duża część wykonawców końcowych włączyła się w pracę Sieci głównie po to, by otrzymać mikro-wsparcie; po "porażce" w konkursie na mikro-wsparcie straciła motywację do dalszej pracy na rzecz sieci; w związku z tym rekomendujemy wydzielenie części środków na mikro-działania dystrybuowane do partnerstw

Zorganizowanie sieci współpracy oraz systemu transferu wiedzy i doświadczeń pomiędzy Wykonawcami Końcowymi.

Założenia modelu

Do realizacji zadania model zakładał wykorzystanie wiedzy z zakresu metodyki "projektu animacyjnego". który różni się ona od rozpowszechnionego podejścia projektowego, rozwijanej przez Stowarzyszenie CAL od kilkunastu lat oraz doświadczenia z projektu systemowego "Decydujmy Razem" (www.decydujmyrazem.pl) polegające na "zintegrowaniu metodyki" animacji społecznej z rozwiązywaniem problemów społecznych i na budowaniu silnych społeczności poprzez odkrywanie zasobów, łączenie ich we współpracy oraz stwarzanie możliwości, aby były pożyteczne (http://www.cal.org.pl/wp-content/uploads/2014/03/ABCD_w_praktyce.pdf).

Koncepcja zorganizowania sieci współpracy oraz transferu wiedzy i doświadczeń pomiędzy Wykonawcami Końcowymi opierała się na partycypacji publicznej i rozwoju społeczności opartym o zasoby, a ich realizacja miała się odbyć na dwóch poziomach:

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

- poziom I - uruchamianie refleksji i integracja podmiotów tworzących skuteczny mechanizm bieżącej wymiany doświadczeń między Wykonawcami Końcowymi
- poziom II - edukacja obywatelska w działaniu oparta o idee wspólnotowego wytwarzania wiedzy, służąca pełniejszemu budowaniu (społecznie podzielanej) wizji zmiany rewitalizacyjnej oraz wymianę doświadczeń ze zrealizowanej już części działań objętych Zamówieniem.

Poziom I: edukacja, refleksja i integracja - Laboratorium Społeczne (LS)

- Laboratorium Społeczne to dwie dwudniowe sesje. Ich wymiar czasowy zostanie dopasowany do możliwości uczestników. Planujemy, że weźmie w nich udział łącznie ok 40 - 70 osób
- z różnych organizacji interesariuszy rozwoju miasta Łodzi oraz eksperci ze środowiska rewitalizacji.
- Laboratorium ma służyć edukacji i organizowaniu wymiany doświadczeń między Wykonawcami Końcowymi. Jest oparte na prezentowaniu dorobku uczestników i poddawaniu go analizie zgodnej z postulatami konstruktywizmu (społeczne konstruowanie wiedzy) oraz triangulacji (spojrzenie z wielu punktów widzenia) narzędzi analizy.
  Do dyskusji planowano oprócz Wykonawców Końcowych zaprosić ekspertów, praktyków z Łodzi i innych miast. Model zakładał również strukturę Laboratorium: panel ekspercki, dyskusje problemowe w małych grupach, dobre/złe praktyki, wypracowanie rekomendacji do Programu Animacji Społecznej.

- Metodologia laboratorium społecznego jest inspirowana takimi innowacyjnymi metodami jak Open Space, Kolab, czy Appreciative Inquiry, motywującymi wykonawców bardziej doświadczonych do podejmowania współpracy z wykonawcami mniej doświadczonymi w celu transferu wiedzy i doświadczenia.

Poziom II: edukacja - Forum Animacji

- W metodologii zaplanowano 2 Fora Animacji czyli co najmniej 2 spotkania wszystkich Wykonawców Końcowych i przedstawicieli instytucji miejskich – samorządowych i pozarządowych wspierających pracę Forum. W Programie Animacji Społecznej planowano pierwsze forum rozpoczynające PAS, drugie podsumowujące jego realizację.
- Innowacyjność koncepcji Forum wynika z zastosowania idei wspólnotowego wytwarzania wiedzy i osadzenia procesu edukacyjnego w metodologii edukacji

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

zaangażowanej, w której „nauczyciele" i „uczniowie" uprawiają dialog oparty o edukację obywatelską w działaniu oraz wspólnotowe badania w działaniu

- (community action research) Ta metodologia ma sprzyjać wytworzeniu społecznościowego wymiaru - Programu Animacji Społecznej - mającego na celu synergię rozproszonych /różnorodnych/autonomicznych mikroinicjatyw lokalnych.
- Tematyka edukacyjna Forum w założeniach miała nawiązywać do potrzeb ujawnionych w ramach kontaktów animatorów z Wykonawcami Końcowymi, w trakcie Laboratoriów Społecznych i wykorzystywać będzie dorobek projektu systemowego „Rewitalizacja Społeczna" (Lider Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich) oraz projektu systemowego „Decydujmy Razem" (Lider Ministerstwo Rozwoju Regionalnego - obecnie Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju) zrealizowanego przez Stowarzyszenie Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL.

Doświadczenia projektu PAS - przykłady działań

I Forum Animacji. *Do wioseł!* odbyło się 28 marca 2015 w Szkole Podstawowej nr 26 im. Armii "Łódź" na ul. Pogonowskiego, w Strefie Wielkomiejskiej. Warsztaty w ramach I Forum uwzględniały aspekty poznania się poprzez zastosowanie takich narzędzi, jak identyfikacja zasobów na mapie Strefy Wielkomiejskiej, karta identyfikacyjna uczestnika oraz ćwiczenie *Nasze łódzkie skarby*. Uczestnicy mogli odnaleźć swoich przyszłych partnerów na mapie oraz podczas warsztatów, które były zorganizowane w grupach podzielonych wg 4 stref przypisanych animatorom. Te narzędzia posłużyły do wymiany wiedzy i doświadczeń pomiędzy uczestnikami. Podczas pracy warsztatowej metodą Metaplanu uczestnicy identyfikowali zasoby w swojej strefie działania, a także planowali zmianę, którą chcieliby zobaczyć oraz wprowadzić dzięki talentom, umiejętnościom i potencjałom posiadanym przez aktywistów, organizacje i instytucje na ich terenie. Uczestnicy I Forum zostali zapoznani z założeniami Programu Animacji Społecznej i Rewitalizacji Miasta Łodzi.

Na tym etapie PAS do zorganizowania sieci współpracy służyły rozmowy animatorów w terenie i **I Laboratorium Społecznego pn. *Do wioseł! – Manewry Aktywności Lokalnej***, które odbyło się 15-16 kwietnia 2015 roku w Łódzkim Domu Kultury.

W Laboratorium wzięło udział ok. 50 osób reprezentujących łódzkie instytucje, organizacje pozarządowe i grupy nieformalne. Gościem Laboratorium był Marcin Obijalski, dyrektor Biura ds. Rewitalizacji i Rozwoju Zabudowy Miasta. Spotkanie było prowadzone zgodnie z metodologią Laboratoriów Społecznych (LS), rozwijaną przez Centrum Wsparcia Aktywności Lokalnej CAL od ośmiu lat. Łódzka odsłona LS była próbą znalezienia należnego

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

miejsca aktywnym mieszkańcom w procesie rewitalizacji Łodzi. Cele, które postawili sobie organizatorzy w ramach Laboratorium to:

- wypracowanie metodologii tworzenia i funkcjonowania Grup Animacji Lokalnej (GAL) w kontekście Programu Animacji Społecznej (PAS)
- uruchomienie procesu wykorzystania mikrowsparcia w ramach PAS poprzez:
  - upowszechnienie informacji o warunkach konkursu na mikrowsparcie
  - wygenerowanie listy pomysłów na działania realizowane w ramach konkursu
- wprowadzenie do PAS perspektywy urbanistycznej.

W celu ich osiągnięcia, Laboratorium w kolejnych sekwencjach dokonało refleksji i poddało analizie następujące aspekty Programu Animacji Społecznej:

- podsumowano dorobek I Forum Programu Animacji Społecznej, które miało miejsce 28 marca 2015r. Ujawnione tam zasoby i potencjały Strefy Wielkomiejskiej były punktem wyjścia do bliższego poznania się i pogłębienia integracji
- w sekwencji "Urbanistyka społeczna -czy to możliwe" Paweł Jaworski reprezentujący Fundację Napraw Sobie Miasto przeprowadził warsztat mający powiązać działania społeczne uczestników Laboratorium z urbanistycznymi aspektami rewitalizacji
- przeprowadzono analizę doświadczeń Stowarzyszenia "Społecznie Zaangażowani" mogących wesprzeć proces tworzenia Grup Animacji Lokalnej w ramach PAS
- dokonano analizy mikrowsparcia będącego jednym z narzędzi PAS
- przeprowadzono "Manewry Kreatywnych" czyli warsztat w poszukiwania pomysłów na działania partnerskie związane ze społecznymi aspektami rewitalizacji.

W trakcie całego Laboratorium funkcjonowała "Galeria Naszych Aktywności" czyli możliwość prezentacji dorobku społecznego grup i organizacji reprezentowanych na sali. Drugi dzień rozpoczęto Giełdą Inspiracji Osobistych czyli dzieleniem się wiedzą i doświadczeniem na temat, co może napędzać działania liderów społeczności lokalnych. Całość przebiegu Laboratorium oparto o metodologię Word Cafe.

Najważniejszym dorobkiem Laboratorium jest wypracowanie katalogu pomysłów na działania w ramach mikrowsparcia oraz zawiązania pierwszych grup partnerskich, które zdeklarowały wspólną realizację planowanych działań. Dodatkowo porozumiano się w sprawie tworzenia mapy Partnerów Inicjatyw będącej bazą danych prezentującą dorobek PAS. Wersja robocza mapy znajduje się pod adresem

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

https://www.google.com/maps/d/viewer?mid=zcSVaBqKd9UQ.k6SpyX-GXGBI&usp=sharing

Uzgodniono także kalendarz spotkań animacyjnych i sposoby wsparcia wykonawców ostatecznych w procesie pisania wniosków o mikrowsparcie. Między Laboratoriami animatorzy pracowali w terenie z Wykonawcami Końcowymi, wspierali ich w tworzeniu wniosków na mikrowsparcie, a także zachęcali do wspólnych działań z innymi partnerami, bądź do powiązania z innymi projektami realizowanymi w ramach konkursu na mikrowsparcie Programu Animacji Społecznej. Planowanie wspólnych działań do konkursu na mikrowsparcie było elementem mobilizującym do tworzenia sieci współpracy, wymiany wiedzy na temat działań, które dzieją się w tym samym terminie i terenie prowadzenia mikrodziałań. Powstała w ten sposób grupa osób, podmiotów i instytucji może stać się grupą inicjującą powstanie Grupy Animacji Lokalnej, czyli grupy animatorów lokalnych działających w mikrospołecznościach i na ich rzecz, w oparciu o łączenie zasobów, potencjałów w proces współpracy.

17-18 lipca 2015 roku, w Art_Inkubatorze, w Tektura Kawa & Bistro, przy ul. Księdza Biskupa Wincentego Tymienieckieg 3, odbyło się **II Laboratorium Społeczne**. ***Do wioseł!*** W Laboratorium uczestniczyło ok. 60 osób, które zapoznały się z możliwościami finansowania swoich działań w przyszłości poprzez inicjatywy lokalne (Grzegorz Justyński, Biuro ds. Partycypacji Społecznej UMŁ), crowdfunding (Jakub Sobczak, PolakPotrafi.pl) i przedsiębiorczość społeczną (Mariusz Andrukiewicz, Fundacja „Być razem"). Uczestnicy Laboratorium zostali zapoznani z działalnością Art._Inkubatora, który wspiera przemysły kreatywne. Przedsiębiorczość była trzecim obszarem związanym ze zrównoważonym rozwojem i rewitalizacją, który był przez nas analizowany podczas II Laboratorium. Wcześniej, podczas I Forum i I Laboratorium zostały omówione dwa ważne obszary rewitalizacji czyli społeczność lokalna i przestrzeń. Ważnym elementem tego Laboratorium była dyskusja na temat założeń i procesu tworzenia Grup Animacji Lokalnej. W czasie Laboratorium przeanalizowano definicję Grupy Animacji Lokalnej, kroki i elementy ważne w procesie tworzenia GAL. W ramach konkursu na najfajniesze przedsięwzięcie w ramach rewitalizacji, 15 Wykonawców Końcowych zaprezentowało swoje działania (pecha kucha).

28 sierpnia 2015 roku zorganizowano **II Forum Podsumowujące Program Animacji Społecznej. *Do wioseł!*** Przedsięwzięcie odbyło się w Tubajce, Rodzinnej sklepo-kawiarni, w Parku Źródliska I. W Forum wzięło udział 74 uczestników i zaproszeni goście, m.in.: prezydent Hanna Zdanowska, przedstawiciele Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju: Andrzej Brzozowy - Zastępca Dyrektora Departamentu Polityki Przestrzennej, Wojciech Sieradzon - kierujący pracami Stanowiska do spraw Projektów Miejskich w Departamencie

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Polityki Przestrzennej, Monika Pastuszko - pracownik Stanowiska do spraw Projektów Miejskich w Departamencie Polityki Przestrzennej, Paulina Radecka - pracownik Stanowiska do spraw Projektów Miejskich w Departamencie Polityki Przestrzennej, Marcin Obijalski – dyrektor Biura ds. Rewitalizacji i Rozwoju Zabudowy Miasta wraz z pracownikami, przedstawiciel Urzędu Wojewódzkiego. Goście przedstawili zamierzenia związane z kontynuacją rewitalizacji w Łodzi oraz aktualną politykę państwa w zakresie rewitalizacji i krajowej polityki Miejskiej. Zaprezentowano przebieg i rezultaty pilotażowych programów związanych z rewitalizacją w obszarze społecznym Łodzi, tj.: Programu Partycypacji Społecznej, Programu Edukacji i Programu Animacji Społecznej. W ramach dyskusji i warsztatu zebrano rekomendacje związane z pytaniem: Co damy Miastu w Programie Animacji Społecznej - co wypracowaliśmy, jakie są nasze rekomendacje na przyszłość?

Oto katalog zebranych rekomendacji Wykonawców Końcowych:

Program Animacji Społecznej:

- ukazał potencjał społeczności lokalnej

- wzmocnił wiarę w siebie i poczucie sprawczości u mieszkańców

- zaktywizował społeczność lokalną

- posiadał walor edukacyjny dla społeczności lokalnej

- przetarł drogi i stał się inspiracją do innych działań

- wzmocnił zasoby społeczności lokalnej m.in. przez utworzenie grup

- ujawnił talenty i pasje

- spowodował wzrost poczucia tożsamości i budowanie więzi z miastem/regionem

- pokazał odpowiedzialnych mieszkańców - partnerów miasta (nie petentów)

- wskazał potrzeby mieszkańców, także te nieznane do tej pory

- wskazał zagrożenia dla przedsiębiorców poprzez zwiększenie bezpłatnej oferty

- wskazał braki wiedzy, świadomości nt. działań społecznych i samej rewitalizacji wśród różnych grup

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

- wskazał plusy i minusy tej formuły budowania społeczeństwa obywatelskiego, m.in. utrwalenie bierności (minus)

- wskazał przerost formalności i papierologii, jako obciążenie i zbędne utrudnienie

- zmienił wizerunek uczestników (również fizycznie)

- spowodował integrację grup społecznych (również osób zagrożonych wykluczeniem)

- wytworzył współodpowiedzialność za wspólną przestrzeń

- pobudził odwagę do zmian w sobie i otoczeniu

- pobudził aktywność lokalną

- zmienił przestrzeń poprzez drobne zmiany w środowisku

- stał się szansą zaangażowania się osób do tej pory nieaktywnych

- spowodował i wzmocnił samorealizację, samoedukację, szukanie wiedzy wśród uczestników - wyzwolił indywidualizm

W kolejnej edycji Programu Animacji Społecznej rekomendujemy:

- większe nagłaśnianie efektów PAS poprzez „eksport" doświadczeń w kraju oraz zagranicą (www., media) i wizualizacja dobrych praktyk w Centrum Wiedzy

- dłuższy czas na realizację PAS, w tym na wsparcie w tworzeniu GALi

- zapewnienie ciągłości animacji społecznej

- większe zaangażowanie w PAS Rad Osiedli

- zapewnienie „stałych" miejsc na tworzenie Grup Animacji Lokalnej i angażowanie mieszkańców

- wsparcie mieszkańców w formalnej ścieżce np. przez pośredników

- wsparcie grup, które są początkiem GALi

13 września w Muzeum Sztuki ms2 odbyła się **Konferencja pt.: Kultura i sztuka w rewitalizacji.** Było to przedsięwzięcie dodatkowe, niezaplanowane

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

w metodologii Programu Animacji Społecznej, natomiast powstało z potrzeby pokazania, jak ważna jest rola podmiotów upowszechniających kulturę i sztukę w rewitalizacji. MS2 było współorganizatorem przedsięwzięcia. W czasie konferencji podkreślono rolę kultury, jako przyczyny interakcji między ludźmi i ważny element w budowaniu uczestnictwa w życiu społecznym. Uznano, iż projekty związane z kulturą, sztuką i animacją są zazwyczaj projektami dialogującymi, zapraszającymi do tworzenia i udziału. Aby tworzyć sieć wsparcia zasobów i środowisk, które tworzą kulturę upowszechniającą należy sieciować kontakty podmiotów związanych z kulturą (instytucje, artyści, ngo).

Do tworzenia sieci współpracy służyły:

- 2 Laboratoria Społeczne i 2 Fora służące uruchomieniu refleksji i integracji (I poziom) oraz edukacji obywatelskiej w działaniu (II poziom)
- praca animatorów w terenie
- bezpośrednie kontakty Wykonawców Końcowych
- istniejące grupy współpracy lokalnej i branżowej/tematycznej
- punkty aktywności lokalnej (ludzie i miejsca stwarzający warunki do inicjowania aktywności, np. szkoły, biblioteki, inne lokalne miejsca spotkań mieszkańców)

Wskaźniki:

- ilość laboratoriów społecznych (w pilotażu PAS 2 laboratoria)
- ilość forów (w pilotażu PAS 2 fora, 1 rozpoczynające i 1 podsumowujące)
- ilość podmiotów wspierających działania informacyjne, promocyjne i edukacyjne w terenie (w projekcie szkoła, biblioteki, dom kultury)

Rekomendacje, problemy, zjawiska:

- Laboratoria Społeczne i Fora powinny być realizowane poza okresem wakacyjnym
- Laboratoria i Fora spełniają rolę integracyjną i edukacyjną. Rekomendujemy dodatkowe fora które odpowiedzą na zgłoszone potrzeby wzmocnienia Wykonawców Końcowych w konkretną wiedzę, umiejętności i postawy niezbędne do aktywizowania i angażowania mieszkańców, m.in. zgłoszone przez uczestników tematy związane z budowaniem rzecznictwa, szukaniem porozumień, tworzeniem partnerstw.
- Zaangażowanie w działania podmiotów kultury i sztuki (artyści, muzea, ośrodki kultury, biblioteki, organizacje pozarządowe, szkoły), które już mają doświadczenia

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

w działaniach animacyjnych, posiadają odpowiednie zasoby, m.in. Muzeum Sztuki ms2 (ms^3 re:akcja, Galeria dżinsów, Ekologie miejskie) czy Teatr Lalki i Aktora Pinokio.

Stworzenie systemu planowania mikro-działań z zakresu animacji społecznej w sposób adekwatny do zdiagnozowanych problemów i zasobów społecznych oraz przygotowanie w tym systemie Programu Animacji Społecznej.

Założenia modelu

Metodologia zakładała stworzenie systemu planowania mikrodziałań oparte o **Grupy Animacji Lokalnej** (GAL) oraz doświadczenie Centrum OPUS zdobyte podczas realizacji programu mikrodotacji „Grant na lepszy start".

Zaplanowano powstanie 10-14 GAL, które miały być stworzone przede wszystkim z grona Wykonawców Końcowych rekrutowanych z całego obszaru objętego działaniami projektu. Tworzenie Grup Animacji Lokalnej było realizowane od momentu pracy animatorów w terenie przez zachęcanie Wykonawców Końcowych do współpracy, a także poprzez Fora i Laboratoria, które inspirowały do powiązania zasobów, potencjałów i wyzwań, tworzenie kompatybilnych mikrodziałań w środowisku lokalnym. GAL miał być powiązany z miejscem w przestrzeni rewitalizowanej, które w przyszłości będzie służyć aktywizacji społeczności i jej upodmiotowieniu.

Planowanie oparte o **Program Animacji Społecznej,** na który składają się 4 elementy:

- **Mapa zasobów, potencjałów i wyzwań** animacyjnych - mapa miała być wykonana w porozumieniu z wykonawcą odrębnego Zamówienia Publicznego pn. *„Opracowanie i przeprowadzenie programu partycypacji społecznej w procesie rewitalizacji centrum Łodzi",* w ramach którego były organizowane tzw. namioty edukacyjne. Grupy Animacji Lokalnej miały zostać zaangażowane do współpracy w namiotach edukacyjnych. GAL miał prowadzić działania badawcze polegające na pracy na mapie, zaznaczaniu problemów, zasobów i potencjału, które miały zagwarantować pełną relewantność mikrodziałań do zdiagnozowanych problemów oraz pełne wykorzystanie zasobu kreatywności i kompetencji wykonawców końcowych. W działaniu tym planowano wykorzystać metodykę społecznego "mapowania" (spojrzenie całościowe, od zewnątrz) i "topografii" (spojrzenie od dołu, od wewnątrz). Ze względu na różne terminy rozpoczęcia programów, zadanie nie było realizowane.

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

- **Społeczność Wyobrażona -** społecznie uzgodniony zbiór wspólnych zasad i celów Programu Animacji Społecznej. Mikrodziałania były realizowane zgodnie ze społecznie ustalonymi zasadami i celami, które zapewniać miały uwspólniony wymiar zbioru wielu pojedynczych aktywności. Opracowanie przejrzystych zasad "społeczności wyobrażonej" posłuży też do zastanowienia się nad bardziej długofalowymi celami podejmowanych działań oraz powiązaniu społecznej aktywności ze strategicznymi celami rewitalizacji. Społeczne "zasady i cele" były dyskutowane podczas II Laboratorium Społecznego w Art_Inkubatorze.
- **Katalog narzędzi animacyjnych** był wypracowywany podczas Laboratoriów, Forów i mikrodziałań w oparciu o wiedzę i refleksję wytworzoną w ramach Laboratoriów Społecznych i Forów Animacji także w oparciu o autorskie koncepcje wykonawców końcowych, w oparciu o ich wiedzę, doświadczenie, potencjał kreatywności, będące podstawą pracy Laboratoriów Społecznych i Forów Animacji.
- **Plan Wykonawczy** - swoista "mapa drogowa" wykorzystania istniejących zasobów i potencjałów środowiska oraz przy użyciu autorskich mikrodziałań wykorzystujących zasoby kreatywności i kompetencji Wykonawców Końcowych.

Doświadczenia projektu PAS - przykłady działań

Realizacja tego zadania odbyła się poprzez:

- Laboratoria i Fora (informacje jw.)
- Program Animacji Społecznej. Planowanie PAS oparte jest o Mapa zasobów, potencjałów i wyzwań animacyjnych, Społeczność Wyobrażona, Katalog narzędzi animacyjnych, Plan Wykonawczy
- Grupy Animacji Lokalnej. W ramach Programu Animacji Społecznej można wskazać na Grupy Animacji Lokalnej, które zostały zainicjowane dzięki mikrodziałaniom realizowane w tej samej przestrzeni, np. *GAL na Księżym Młynie* łączący Wykonawców Końcowych mikrodziałań Pracownie na Księżym Młynie (str. 40), Bibliotekę Łódź – Widzew (str.38) i Spółdzielnię Socjalną Ferwork (str.42). *GAL śródmiejski* reprezentują Filia 2 i Filia nr 5 Biblioteki Publicznej Łódź – Śródmieście (str.38) i Fundacja Ortus Solis (str.39). Przykładem Grupy Animacji Lokalnej, którą połączył probelm są Wykonawcy Końcowi realizujący mikrodziałania wokół tematu *Piękno jest wszędomne*: Paweł Ciołkowski, Krystyna Stępkowska, Inga Kuźma i Ewa Żubrowska (str.37).

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Wskaźniki skuteczności PAS

Wskaźniki:

- ilość GALi (obecnie 10-14)
- ilość GALi z podziałem na poziom funkcjonalności czyli partnerstwa, które są na etapie grupy inicjującej powstanie GAL, czy na poziomie wskazującym na trwałość partnerstwa
- ilość podmiotów współpracujących w ramach GAL
- struktura" GALi - różnorodność podmiotów w strukturze GAL

Rekomendacje wynikające z realizacji pilotażu

Rekomendacje, problemy, zjawiska:

- Grupa Animacji Lokalnej to grupa animatorów lokalnych, np. aktywistów, przedstawicieli instytucji, organizacji pozarządowych, grup nieformalnych i biznesu, którzy tworzą partnerstwo społecznościowe w mikrospołecznościach na rzecz lokalnego rozwoju opartego o łączenie zasobów i potencjałów. Można uznać, iż inicjatorzy wspólnych działań w ramach mikrowsparcia są potencjalnym inicjatorem GALa. Z naszych doświadczeń wynika, że na stworzenie takiego partnerstwa społecznościowego potrzeba czasu, by partnerzy mogli się poznać, zbudowac relacje i wypracować kolejne wspólne działania. Jako łódzki przykład GALa, możemy podać Współ-dzielnię Staropoleską, dla której okres tworzenia możemy wskazać między 3 a 5 lat.
- Grupę Animacji Lokalnej może połączyć teren działania, bądź temat (wspólny cel, którym może być współdzielony obszar lub problem).
- Ważne jest wspieranie GALi m.in. poprzez udostępnienie miejsca pracy, czy wsparcie merytoryczne. W fazie inicjowania aktywności grup ważna jest postać lidera, którym może w pierwszym okresie być animator PAS (lider zewnętrzny), bądź członek danej społeczności (lider wewnętrzny). W miarę stabilizowania się grupy liderem powinien zostać już tylko członek tej społeczności.
- Program Animacji Społecznej musi być zaplanowany na okres kilku lat, by wprowadzić realną i trwałą zmianę w społeczności lokalnej.

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Stworzenie systemu finansowania zaplanowanych mikro-działań i zarządzanie tym systemem do końca realizacji Zamówienia.

Założenia modelu

System mikrodziałań został oparty o doświadczenie Centrum OPUS zdobyte w programie "Grant na lepszy start" (www.grantnalepszystart.pl). Program polegał na udzielaniu mikrowsparcia młodym organizacjom pozarządowym i grupom nieformalnym. W 2014 Centrum OPUS udzieliło 80 dotacji na łączną wartość ponad 300 tyś. złotych.

W modelu założono zaproszenie do konkursu o mikrowsparcie Wykonawców Końcowych czyli organizacje pozarządowe, instytucje, osoby indywidualne i grupy nieformalne mieszkańców z obszaru Strefy Wielkomiejskiej oraz organizacje pozarządowe, instytucje, osoby indywidualne i grupy nieformalne mieszkańców, które nie mają swojej siedziby w tym obszarze, ale zadeklarują prowadzenie działań z mieszkańcami Strefy Wielkomiejskiej lub na rzecz tego obszaru. Do grona wnioskodawców zaliczono również lokalnych przedsiębiorców, którzy zadeklarują działania we współpracy z mieszkańcami Strefy Wielkomiejskiej. Kwota deklarowana do mikro-działań: 36% wartości oferty.

Współpraca z Wykonawcami Końcowymi i ich rola w Programie Animacji Społecznej, założona w modelu miała polegać na:

- wspólnym identyfikowaniu potrzeb lokalnych (metodologia opisana w Zadaniu b i c);
- wsparciu Wykonawców Końcowych w planowaniu działań / mikro-projektów, uwzględniając ich autorską rolę, kreatywność i kompetencje wynikające z działań lokalnych. Zakładane formy wsparcia:
    1. wsparcie w identyfikowaniu zasobów i przestrzeni do działań lokalnych aktywizujących mieszkańców, realizujących działania z mieszkańcami;
    2. wsparcie doradczo-animacyjne na etapie opracowania założeń i wniosków - od dnia uruchomienia konkursu na mikrowsparcia wybrani pracownicy Centrum OPUS oraz animatorzy zaangażowani w PAS informowali o zasadach udzielania mikrowsparcia, pomagali wypełniać formularze, przygotowywać wnioski itp.;
- wsparciu Wykonawców Końcowych w realizacji zadań:
    1. wsparcie animatorów/opiekunów dla lokalnych podmiotów

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

2. wsparcie i pomoc we wdrażaniu i prawidłowej realizacji przyjętych projektów; podmioty posiadające osobowość prawną otrzymają bezpośrednio środki na realizację działań.
3. wsparcie dla grup nieformalnych i osób indywidualnych, które dostaną wsparcie animatorów/opiekunów, nie otrzymywali środków bezpośrednio na konto, wszelkie rachunki i koszty pokrywane będą bezpośrednio przez Centrum OPUS ;

- wspólnej ewaluacji mikrodziałań i zaplanowaniu zmian oraz ostatecznego kształtu Programu Animacji Społecznej podczas II Forum Animacji. Nad prawidłowym przebiegiem realizacji projektów objętych mikrowsparciem przez Wykonawców Końcowych czuwali opiekunowie i/lub animatorzy. Odbywały się spotkania monitorujące, z których powstały notatki. Na bazie tych notatek i refleksji własnej opiekunów/animatorów zostaną przygotowane rekomendacje do PAS, który będzie w Centrum Wiedzy.

Metodologia zakładała, że koordynacyjna rola Wykonawcy, będzie polegała na:

- monitorowaniu i współpracy z Wykonawcami Końcowymi - do tego zadania oddelegowany zostanie jeden z animatorów z doświadczeniem w programie mikrodziałań, jego zadaniem będą wizyty u Wykonawców Końcowych, udział w wydarzeniach finansowanych z systemu mikrodziałań, wsparcie w przygotowaniu projektów i przygotowaniu sprawozdania z realizacji mikrodziałań;
- monitorowaniu kwestii finansowych, szczególnie w przypadku mikro-wsparcia dla grup nieformalnych i osób indywidualnych; zostanie zbudowany system zaliczkowania dla realizatorów mikrodziałań, by ułatwić im realizację działań;
- organizowaniu spotkań z realizatorami mikrodziałań, szczególnie w przypadku, gdy działania miały podobny charakter, będą realizowane na tym samym terenie itp.; w takim przypadku na wzór doświadczeń z budżetu obywatelskiego w Łodzi Wykonawcy Końcowi - realizatorzy mikrodziałań będą zachęcani do łączenia działań;
- zapewnianiu w miarę równomiernego rozłożenia projektów we wszystkich kwartałach poprzez spotkania na etapie ogłoszenia konkursu, pomoc w wypełnianiu wniosków, spotkania z Wykonawcami Końcowymi;
- współpracy z Wykonawcą Zamówienia Publicznego pn. *„Opracowanie i przeprowadzenie programu partycypacji społecznej w procesie rewitalizacji*

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

centrum Łodzi", w ramach którego budowany był Program Partycypacji Społecznej i prowadzone były konsultacje społeczne.

Kontrolna rola Zamawiającego:

Model zakładał, że Zamawiający w ramach kontroli będzie miał dostęp do :

- realizatorów mikrodziałań poprzez opiekuna/animatora współpracującego przy realizacji zadań, bądź bezpośrednio do samych realizatorów mikrodziałań;
- dokumentacji projektowej - zarówno merytorycznej, jak i finansowej strony realizacji zadania, dokumentowanej i przechowywanej przez Wykonawcę i dostępna będzie dla Zamawiającego;
- dokumentacji związanej z promocją mikrodziałań lokalnych, dostępnej w wersji online i offline (wydruki);
- bieżących informacji o postępach w realizacji zadań;
- innych informacji warunkujących dobrą współpracę i obieg informacji.

Sprawność, skuteczność i efektywność systemu finansowania zaplanowanych mikro-działań. Metodologia zakładała, że :

- Koncepcja wstępna będzie uzgodnienia z siecią Wykonawców Końcowych:
- Wielkość wsparcia - od 1000 zł - 5000 zł
- Nabór wniosków: podstawą ubiegania się o dotację będzie konkurs. Aplikacja do przyjmowania wniosków będzie uproszczona i możliwa do składania w wersji mailowej i papierowej bezpośrednio w siedzibie Centrum OPUS. Będzie też możliwe przygotowanie prezentacji projektu w wersji video i przesłanie jej do Centrum OPU (z tej opcji nie skorzystał żaden Wykonawca Końcowy).

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Wsparcie wnioskodawców:

- podmioty ubiegające się o dofinansowanie będą mogły korzystać ze wsparcia opiekunów/animatorów na etapie przygotowania ofert. Dodatkowo w ramach Sieci prowadzone będą działania informacyjo-promocyjne (spotkania, materiały informacyjne dot. mikrowsparcia).

Wybór ofert:

- W metodologii założono, że wyboru ofert dokona Komitet Sterujący składający się z członków konsorcjum (min. 2 osoby), przedstawicieli Zamawiającego (min. 2 osoby) oraz ekspertów w zakresie animacji kulturalno-społecznej (min. 3 osoby).

Kryteria wyboru ofert. Metodologia zakładała:

Kryteria podstawowe:

- zgodność projektów z potrzebami lokalnymi,
- włączanie społeczności lokalnej (ilość osób zaangażowanych bezpośrednio i pośrednio),
- oddolność inicjatywy (ilość realizatorów),
- spójność przedsięwzięcia, oddziaływanie na lokalną społeczność,
- wkład społeczny mieszkańców w realizację projektu,
- realizacja działań w partnerstwie z innymi podmiotami,
- spójność działań z innymi projektami w ramach PAS (dodatkowe punkty otrzymają oferty, które będą połączone merytorycznie z innymi ofertami składanymi w ramach konkursu)

Kryterium formalne:

- zgodność z Programem Animacji Społecznej.

Zasady przekazania środków:

- w przypadku aplikowania o środki przez organizację pozarządową lub mikroprzedsiębiorcę przekazane zostaną dotacje na wskazane konto;
- w przypadku aplikowania o środki dla grup nieformalnych oraz osób indywidualnych realizacja projektu będzie realizowana przez Wykonawców Końcowych, a płatności dokona Centrum OPUS;

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Realizacja projektów. Model zakładał, że:

- w trakcie realizacji projektu każdy z Wykonawców Końcowych będzie znajdował się pod opieką opiekuna/animatora.
- opiekun/animator będzie monitorował jak realizowane jest działanie i czy osiągnie ono założone rezultaty.
- rolą opiekuna/animatora będzie wsparcie grupy w planowaniu wdrożenia projektu, jak również w jego realizacji.
- opiekunowie/animatorzy będą czuwali nad koordynowaniem działań między projektowych w celu rozwoju kooperacji pomiędzy uczestnikami.
- dokumentacja zdjęciowa bądź filmowa jest obowiązkiem Wykonawcy Końcowego, co zostanie zapisane w umowie na mikrowsparcie.

Promocja projektów. Model zakładał, że:

- każdy projekt promowany będzie w internecie na stronie www oraz na portalu społecznościowym (Facebook)
- wybrane projekty będą zaprezentowane podczas podsumowującego forum oraz w wydawanej gazecie bezpłatnej w ramach Programu Partycypacji Społecznej.

Rozliczenie projektów. Model zakładał, że:

- środki wydatkowane przez Wykonawców Końcowych będą rozliczane na bazie uproszczonego sprawozdania merytorycznego;
- podstawą uznania mikrodziałania za zrealizowane będzie wykazanie osiągnięcia zakładanych rezultatów;
- sprawozdania finansowe będą zawierały zestawienia wydatków oraz kserokopię dokumentów finansowych potwierdzających wydatkowane środki;
- podstawą przyjęcia rozliczenia będą osiągnięte rezultaty;
- umowy na mikrodziałania będą zawierały elastyczny system zmian w budżecie pod warunkiem, że zmiany służą osiągnięciu zakładanych rezultatów.

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Doświadczenia projektu PAS - przykłady działań

Działania:

System mikrowsparcia zbudowano w oparciu o doświadczenia prowadzonego przez Centrum OPUS programu "Grant na lepszy start". Do konkursu mogły przystąpić organizacje i instytucje z obszaru Strefy Wielkomiejskiej, osoby indywidualne i grupy nieformalne mieszkańców Strefy oraz instytucje, organizacje, które nie mają swojej siedziby w tym obszarze, ale zadeklarują prowadzenie działań z mieszkańcami Strefy lub na rzecz tego obszaru. Wnioski mogli składać też lokalni przedsiębiorcy deklarujący działania we współpracy z mieszkańcami Strefy Wielkomiejskiej. Warunkiem złożenia wniosku było wcześniejsze podpisanie listu intencyjnego (wzór listu w załączniku). Procedura konkursowa byłą uproszczona, formularz wniosku zawierał tylko niezbędne informacje, Wnioski można było składać osobiście, mailowo (skan wniosku). Operator dopuścił też możliwość złożenia wniosku częściowo w formie audio (nie skorzystał z tego żaden z Wykonawców). Na etapie składania wniosków od dnia uruchomienia konkursu Centrum OPUS uruchomił wsparcie doradcze w zakresie wypełniania wniosków. Wsparcie takie świadczyli także animatorzy. Animatorzy i doradcy informowali o zasadach udzielania mikrowsparcia, pomagali wypełniać formularze.

W konkursie na mikrowsparcie złożono 92 wnioski na łączną kwotę 439.940,96zł, z czego:

33 organizacje pozarządowe,
28 osób fizycznych indywidualnie
11 grup nieformalnych
9 instytucji publicznych, w tym 8 instytucji kultury
8 przedsiębiorców
3 spółdzielnie socjalne

43 Wykonawców Końcowych otrzymało mikrowsparcie:

organizacje pozarządowe - 15,
osoby fizyczne -10,
grupy nieformalne - 9,
miejskie instytucje kultury - 4,
przedsiębiorców - 3,

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

spółdzielnie socjalne - 2.

Centrum OPUS podpisało umowy na łączną kwotę 199 096,00zł. Zostało też uruchomione wsparcie dla Wykonawców Końcowych w realizacji zadań. Podmioty posiadające osobowość prawną otrzymały bezpośrednio środki na realizację zadań w formie prefinansowania. Podmioty nie posiadające osobowości, w tym osoby indywidualne nie otrzymywały środków, a wszelkie rachunki i koszty pokrywane były z konta / kasy Centrum OPUS (w załączniku dokumentacja dla realizatorów, instrukcje wydatkowania środków itp). Każdy Wykonawca mikrodziałań miał opiekuna, którego zadaniem było wspieranie w realizacji zadania, monitoring działania i prawidłowej realizacji przedsięwzięcia. W projektach realizowanych przez Wykonawców Końcowych wzięło udział łącznie ok 8000 łodzianek i łodzian.

KRÓTKI OPIS MIKRO-DZIAŁAŃ:

A. 4 mikro-działania pod wspólnych tytułem *Piękno jest wszędomne*

- wyprodukowanie i ustawienie na Starym Rynku w Łodzi skrzynki Domni - Bezdomni, z której skorzystało 12 bezdomnych osób; skrzynka wg projektu Eugenii Wasylczenko z dwunastoma wrzutniami, do których mieszkańcy miasta mogą wrzucać dary dla osób doświadczających bezdomności [realizator: Pawel Ciołkowski]
- podczas Festiwalu *Piękno jest wszędomne* na Starym Rynku w Łodzi odbyły się warsztaty uwrażliwiające, przegląd filmów dot bezdomności i performatywne czytanie wierszy bezdomnego Mirosława Grzelaka z tomu *Chwasty pod płotem* [realizatorka: Krystyna Stępkowska];
- mieszkańcy Łodzi otrzymali jednodniówkę *piękno jest wszędomne* i mogli skorzystać z Żywej Biblioteki [realizatorka Inga Kuźma]
- zorganizowano warsztaty fotograficzne dla 6 dzieci - mieszkańców schroniska dla bezdomnych pod hasłem *Piękno jest wszędomne*; powstały piękne zdjęcia Łodzi, które zaprezentowano podczas Festiwalu Piękno jest wszędomne 1 sierpnia [realizatorka: Ewa Żuber]

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

B. zatrzymane wspomnienia - projekty fotograficzne i instalacja artystyczna:

- dwa mikro-działania realizowane przez 2 filie Miejskiej Biblioteki Publicznej Łódź - Śródmieście: *cudze chwalimy, swego nie znamy: Łódź w obiektywie mieszkańców* oraz *Przystanek Biblioteka. Łódź to Ty*
    - ✓ warsztaty fotograficzne dla 50 dzieci i dla 18 osób 60+
    - ✓ plenery fotograficzne
    - ✓ wystawy zdjęć w bibliotekach
    - ✓ piknik na Wschodniej
- konkurs fotograficzny "Księży Młyn - magiczne miejsce z duszą" realizowany przez Miejską Bibliotekę Publiczną Łódź - Widzew w ramach projektu *Talent i pasja na Księżym Młynie*.
- Duet artystyczny Robosexi stworzył instalację na płycie Starego Rynku zatapiając w żywicy przedmioty przyniesione przez mieszkańców: zabawki, przedmioty codziennego użytku

C. odpoczynek, relaks, dawne gry i zabawy

- Strefa Relaksu przygotowana przez Stowarzyszenie Małych Dzieci. Gry, zabawy i animacje przygotowane w czerwcu przez dzieci. Mogli z nich korzystać łodzianie w okolicy Ronda Solidarności, na placu przed Kościołem Św. Teresy.
- Poleski Fajrant! Street Art na warsztat - zorganizowano 3 pikniki podczas których mieszkańcy (głównie dzieci i młodzież) uczestniczyli w warsztatach street artu, malowali torby przy użyciu szablonów wzorowanych na łódzkich muralach; w działaniu wzięło udział łącznie blisko 240 osób [realizatorka: Justyna Bienias]
- Śpiewy, tańce, gry i zabawy po staremu - 12 warsztatów dla dzieci, seniorów, pedagogów (łącznie 225 osób), podczas których organizatorzy pokazywali dawne zabawy taneczne, uczyli przyśpiewek, stwarzali okazję do tworzenia swoich piosenek [realizator: Grupa Nieformalna Po Staremu]
- *Dawna Łódź - gra terenowa dla mieszkańców* - scenariusz gry tworzyli sami mieszkańcy podczas spotkań [realizator: Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej przy Parafii Św. Teresy]

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

- Gra uliczna *poznaj Bałuty* i cykl spotkań z grą planszową dot Bałut [realizator: Bałucki Ośrodek Kultury]
- warsztaty i piknik GalanTE Bałuty przybliżające dzieciom i mieszkańcom historię Bałut, dawne zwyczaje, gry, zabawy; przygotowano też sesję fotograficzną dzieci w strojach retro [realizator: grupa nieformalna Kamienica pod 5tką]

D. nasza tożsamość - Łódź miastem kobiet

- Dzięki 3 spotkaniom - wywiadom z 45 łódzkimi seniorkami przygotowana została broszura, w której zawarto informacje dot. pracy kobiet w Łodzi, wspomnienia znalazły swoje miejsce na mapie miasta; szlakiem pracy łódzkich kobiet zorganizowano spacer 8 sierpnia [realizatorzy: grupa nieformalna Kobiety znad Łódki]
- Łódź - Miasto Kobiet: 4 happeningi fotograficzne na łódzkich ulicach, gdzie fotografowano łodzianki [Fundacja Ortus Solis]

E. moje miejsce na ziemi - seniorzy o rewitalizacji

- łodzianki i łodzianie 55+ stworzyły gazetę o rewitalizacji; uczestniczyli w warsztatach redakcyjnych, zbierali materiał, wspólnie robili korekty i uczestniczyli w składaniu gazety; 55 osób uczestniczyło w spotkaniach i warsztatach, z czego 15 brało czynny udział w towrzeniu gazety [realizator: Stowarzyszenie HIPOKAMP]

F. Pogadajka, czyli historie opowiedziane przy kawie oraz wasze historie i nasz film

- podczas 5 całodniowych dyżurów udało się zebrać grupę 10 osób w wieku 60 - 92 lata, które opowiedziały o wypoczynku w dawnej Łodzi, historie mówione trafiły do archiwum historii mówionych [realizatorka Agnieszka Bohdanowicz]
- równocześnie do nagrywania wspomnień audio zrealizowano film "Wasze historie - nasz film" rejestrujący wywiady o dawnej Łodzi, premiera filmu odbyła się 1 sierpnia w Tubajce, przy udziale "aktorów", ich rodzin i zaproszonych gości [realizatorka: Bogna Bohdanowicz]

G. nasze sąsiedztwo, nasza przestrzeń

- Klub Sąsiedzki Wspólnotowiec: na terenie kamienicy przy Pomorskiej 89 przeprowadzono remont wspólnego pomieszczenia z przeznaczeniem na klub sąsiedzki, uporządkowano podwórko, posadzono zieleń, zainstalowano stojaki rowerowe w

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

podwórku; w nowo wyremontowanym klubie zorganizowano zajęcia wakacyjne dla dzieci i młodzieży [realizator: Wspólnota Mieszkaniowa Pomorska 89]

- warsztaty edukacyjne oraz aranżacje przestrzeni boisk przyszkolnych i wspólnej przestrzeni, zaangażowanie w te działania 196 osób prowadzone przez Fundację Edukacyjną Siłaczka

- tworzenie ekoskwerków i warsztaty recyklingowe dla mieszkańców połączone z Festiwalem Żywiołów Polesia; dzieci, młodzież i dorośli mieszkańcy włączali się w akcje tworzenia ładnych podwórek i uczestniczyli w warsztatach festiwalowych [Realizatorzy: Fundacja Etnoinspiracje i Fundacja Błekitnia]

- w zaniedbanym podwórku przy Piotrkowskiej 118 stworzono ogród upcyklingowy, do pracy zaangażowano mieszkańców, najemców lokali, sąsiadów; akcja spotkała się z dużym zainteresowaniem mieszkańców, którzy włączyli się w tworzenie ogrodu [realizator: Fundacja Biuro Interwencyjnej Edukacji i Dydaktyki Artystycznej]

- 20 osób skorzystało z porad profesjonalistów - architektów, projektantów w zakresie zagospodarowania podwórek, zmian w mieszkaniach, aranżacji balkonów w ramach Podwórkowego Biura Projektowego [realizator" Fundacja Cool]

- w projekcie Szczęśliwe Miasto zwrócono uwagę na dostępność publicznych toalet, powstała strona www.szczesliwemiasto.pl opisująca problem toalet w Łodzi [realizatorka: Agnieszka Adamkiewicz]

H. działania integrujące społeczność lokalną

- 68 mieszkańców Księżego Młyna miało okazję wziąć udział w warsztatach plastycznych, podczas których osoby uczestniczące w parach namalowali swoje portrety [realizator Pracownie Księży Młyn]

- w ramach projektu *Odcinek Miejsca* 20 mieszkańców wzięło udział w warsztatach i w ramach akcji performatywnego czytania nagrało wspólnie 4 audiobooki, każdy poświęcony jednej ulicy - Kilińskiego, Gdańskiej, Wólczańskiej, Sienkiewicza [realizator: Teatr Fabryczny]

- mieszkańcy okolic Centrum i Starego Widzewa mieli okazję wziąć udział w 4 piknikach integracyjnych, podczas których rozmawiano o rewitalizacji, zmianach i potrzebach łodzian i łodzianek [realizator: Iron Horse]

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

- 300 mieszkańców wzięło udział w pikniku i 9 warsztatach tematycznych (wokalne, kuchni roślinnej, sitodruku, plastyczne…) podczas Dnia Warsztatów na granicy na terenie Zieleńca przy ul Drewnowskiej [realizatorki: Eliza Gaust, Justyna Jakóbowska, Joanna Szumacher]

- animacje, food traki, mini-koncerty w ramach pikniku *Łódzki Śledzik* [realizator: Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju u Integracji Osób Zagrożonych Wykluczeniem Społecznym Czemu nie?]

- Piknik i Festiwal Rodzicielstwa Bliskości w Parku Źródliska [realizator Fundacja Skillab]

I. działania wzmacniające potencjał społeczno - zawodowy kobiet

- *Uwolnij w sobie piękno* - cykl spotkań dla 10 kobiet; podczas spotkań uczestniczki uczyły się jak ważne jest dbanie o siebie, jak to wpływa na samoocenę, jakość życia rodzinnego, społecznego i zawodowego, uczestniczyły w warsztatach z malowania makijażu dziennego, wieczorowego, w konsultacjach z wizażystką; na koniec każda z pań uczestniczyła w profesjonalnej sesji fotograficznej; dzięki projektowi 2 panie otrzymały staż zawodowy, a jedna znalazła pracę [realizatorka: Katarzyna Nawrocka]

- Mamy Razem - warsztaty wzmacniające dla 14 mam chcących wrócić na rynek pracy, podczas 8 warsztatów animatorki pomagały mamom wybrać ścieżkę zawodową i uczyły, jak skutecznie szukać pracy; kobiety otrzymały też wsparcie kosmetolożki i psycholożki; w efekcie powstała też grupa samopomocowa [realizatorki: Beata Lewandowska, Agata Kłos, Magdalena Konstanty]

J. niecodzienna edukacja

- *Rośliny Malują* -12 uczestniczek wzięło udział w pięciodniowych warsztatach barwierskich, w efekcie powstały pięknie barwione tkaniny i lampiony, które stworzyły unikalna instalację w Centrum Dialogu im. M. Edelmana [realizatorka: Ola Richert]

- Warsztaty kuchni łódzkiej- 7 trzygodzinnych warsztatów, podczas których oosby uczestniczce doskonaliły swoje umiejętności pod okiem profesjonalnego Szefa Kuchni [realizator Caritas]

- *Podwórkowy Einstein*, Warsztaty dla ok 20 dzieci z centrum Łodzi dot robotyki. Dzieci budowały robota łapiącego myszy, robota eksplorera, uczestniczyły w eksperymentach chemicznych i poznawały prawa fizyki [realizator MatDel. Mateusz Delong]

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

- 19 łodzianek i łodzian uczyło się tworzyć filmy animacyjne, w efekcie powstały 2 filmy zrealizowane w technice animacji poklatkowej *Wakacje na Księżym Młynie* i *Niezły cyrk w Łodzi* [realizator: Spółdzielnia Socjalna Ferwork]
- 39 dzieci w wieku 5 - 8 lat wzięło udział w warsztatach modelarskich i przygotowało przedstawienie teatralne o tematyce lotniczej pod okiem instruktorów i animatorów [realizator: Akademia Przedszkolaka PROMYCZEK]

K. łodzianie zaangażowani w sprawy społeczne

- powstała strona monitoring.tonz.org.pl, na której można informować o konkretnych zabytkowych obiektach, ich sytuacji, historii i możliwych do podjęcia działaniach zorganizowano również akcję pisania listów do właściciela Willi Kellera [realizator: Towarzystwo Opieki nad Zabytkami]
- przeszkolono 29 kandydatów na wolontariuszy do pracy w Telefonie Życzliwości dla Seniorów [realizator: Subvenio. Fundacja Interwencji Kryzysowej i Pomocy Psychologicznej]
- 12 osób przeszkolono w zakresie *wolontariat w pierwszych krokach*, 10 osób przeszkolono w zakresie *zarządzania wolontariatem*, 22 osoby przeszły cykl edukacyjny *wolontariusz jako lokalny animator ;* promowano wolontariat miejski podczas łódzkich wydarzeń [realizator: Stowarzyszenie Młodzieży i Osób z Problemami Psychicznymi, Ich Rodzin i Przyjaciół POMOST]

Wskaźniki skuteczności PAS

Wskaźniki w zakresie mikrowspacia, wskazujące na zaangażowanie mieszkańców Strefy Wielkomiejskiej w zmianę:

- ilość złożonych wniosków złożonych przez mieszkańców Strefy Wielkomiejskiej i mieszkańców spoza Strefy działających na rzecz jej mieszkańców i przestrzeni
- ilość wniosków, które otrzymały dofinansowanie w ramach Konkursu na mikrowsparcie
- ilość mieszkańców objętych działaniami mikrowsparcia
- ilość inicjatyw realizowanych w partnerstwie (projekty połączone, projekty współpracujące)

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Rekomendacje wynikające z realizacji pilotażu

Rekomendacje, problemy, zjawiska:

- wprowadzanie mikrowsparcia po zakończeniu działań edukacyjnych, integrujących, otwierających, by Wykonawcy Końcowi mieli czas się odnaleźć, zainicjować GAL, a potem planować mikrodziałania
- Minimalna długość trwania mikrodziałania - 6 miesięcy, by osoby mogły planować zmianę, pracę z mieszkańcami itp.
- Mikrowsparcie powinno być wprowadzone po zakończeniu działań edukacyjnych, integrujących, otwierających, by uczestnicy mieli czas zainicjować GAL i wspólnie zaplanować mikro-działanie
- Warto wzmocnić działania informacyjne wewnątrz UMŁ, co może usprawnić niektóre procedury, uzyskiwanie zgody, pozwoleń itp. Udaje się to przy Budżecie Obywatelskim i warto korzystać z tych doświadczeń.
- Należy doprecyzować kwestie praw autorskich do produktów mikro-działań. Dla wielu działań mikro-wsparcie stanowi jedynie "start-up". Konieczność oddania prawa autorskich do stron www komplikuje kontynuację działań.
- Należy zdecydowanie wydłużyć czas realizacji mikro-działań, obecne 2 miesiące uniemożliwiły realizację projektów wprowadzających realne zmiany, aktywizację mieszkańców itp.; spora część działań to projekty "wydarzeniowe", np. pikniki lub jednorazowe akcje.
- Warto korzystać z generatora wniosków. Testowany przez Centrum OPUS generator w innym programie grantowym znacznie upraszcza składanie wniosków i sprawozdawczość.
- Konieczne jest wsparcie dla wykonawców w kwestiach formalnych, dla wielu z nich (szczególnie grup nieformalnych i osób fizycznych) mikro-działanie było pierwszą okazją do kontaktu z UMŁ w celu załatwienia spraw formalnych.
- W związku z tym, że dofinansowano 43 wnioski na złożone 92, rekomendujemy zwiększenie środków finansowych na działania.
- Warto oprócz konkursów na mikrowsparcia, przewidzieć dofinansowanie działań interwencyjnych, które zostaną dostrzeżone jako wymagające interwencji.

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

III. Perspektywy wykorzystania rezultatów PAS w procesie planowania i organizowania rewitalizacji

Doświadczenia PAS wskazują na wielokierunkowe możliwości wykorzystania rezultaów działań powstających w ramach realizowania Programu Animacji Społecznej. Ostatni akord PAS - Konferencja "Kutura i sztuka w rewitalizacji", wskazał np. możliwości zupełnie nowego spojrzenia na funkcje i zadania lokalnych instytucji kultury. W tym obszarze zapewne zostanie podjęta głębsza refleksja, w której rewitalizacja jako nowe "uzasadnienie" inwestycji w kulturę, będzie jednym z ważnych, ale także jednym z wielu wątków.

Rezultaty PAS widziane z perspektywy ilościowej (np. ilości inicjatyw, ilości mieszkańców którzy się w ich realizację zaangażowali, ilości bezpośrednich i pośrednich beneficjentów itd.), jak i jakościowej (np. zmiany postaw wobec wspólnych przestrzeni, zmiana świadomości co do przyczyn i skutków procesów społecznych, urbanistycznych czy ekonomicznych w mieście itd.) wskazują na szansę i konieczność wykorzystania ich w dalszych procesach rewitalizacyjnych. Nie bez znaczenia jest także fakt że PAS był swego rodzaju obietnicą. Obietnicą szerszego włączania obywateli w procesy zarządzania miastem, szczególnie poprzez delegowanie kompetencji dotyczących modelu rewitalizacji. Ostateczny kształt i zakres tego włączenia będzie decyzją polityczną która znajdzie odzwierciedlenie w procedurach współpracy JST z mieszkańcami i organizacjami społecznymi na terenach rewitalizowanych. Planując działania włączające warto wziąć pod uwagę kilka z poniższej wymienionych obszarów.

Platforma dialogu i konsultacji

Naturalną i wpisaną w program kontynuacją PAS jest wykorzystanie, tworzonej w ramach niego sieci wykonawców końcowych, do budowania stałej platformy dialogu i konsultacji. Formy pracy w ramach tego dialogu powinny odzwierciedlać zróżnicowanie podmiotów które znalazły się w sieci. Organizacje pozarządowe, instytucje lokalne, grupy nieformalne, pojedynczy mieszkańcy… Reprezentujący różny poziom kompetencji merytorycznych i różną gotowość do analiz i dyskusji nad wyzwaniami rewitalizacji. Prowadzący dialog z użyciem różnych języków, a nawet kodów kultury. Ta różnorodność to z jednej strony szansa triangulacji podejść gwarantujących szeroki konsensus społeczny wokół decyzji i realizowanych działań rewitalizacyjnych. Z drugiej wielkie wyzwanie znalezienia skutecznych i adekwatnych form dialogu i konsultacji. Nowa formuła która pojawiła się w programie partycypacji wyznacza kierunki tych poszukiwań choć nie zamyka pełnego katalogu możliwości. Warto kontynuować poszukiwania.

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Planowanie społeczne

Planowanie społeczne obejmuje takie obszary jak "politykę ludnościową, rodzinną, konsumpcji społecznej, oświatową, dochodów i stopy życiowej ludności, ochrony zdrowia itp'[8]. Wieloaspektowość tego procesu w wielu punktach nawiązuje do żywotnych problemów i wyzwań stojących przed skuteczną rewitalizacją. Jest to jednak proces szerszy i tworzący wiele kontekstów rewitalizacji, zapewniając mu także komplementarność wobec innych interwencji prorozwojowych. Istotą planowania społecznego jest skuteczne programowanie realizacji polityki społecznej oraz społecznych aspektów rozwoju ekonomicznego.

Aktywizacja mieszkańców realizowana w ramach PAS daje szansę na partycypacyjny charakter takiego planowania. Odnosi się to szczególnie do efektywnego zbierania danych w fazie opracowywania diagnozy społecznej. Nawiązuje do tego perspektywa poznawcza Kurta Lewina badań w działaniu (action research). To co jasne i oczywiste dla mieszkańców, bywa często skutecznie ukryte przed badaczami z zewnątrz. Warto zatem sięgać po lokalną wiedzę i doświadczenie, aby precyzyjnie określać potrzeby i problemy mieszkańców, ale także odkrywać miejscowe zasoby i potencjały.

Planowanie społeczne, a szczególnie realizacja powstałych planów i strategii nie może się udać bez organizacji współracy na poziomie lokalnym. PAS przygotowuje mieszkańców oraz ich różnorodne grupy i organizacje do współdziałania. Charakter, poziom formalizacji czy struktura partnerstwa są oczywiście kwestiami otwartymi. Tym niemniej postulat współpracy JST z mieszkańcami jako warunku niezbędnego, jest warunkiem podstawowym zapewnienia skuteczności planowania i realizacji zadań rewitalizacyjnych.

Powierzanie realizacji zadań

Ustawa o o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie wymienia szereg form współpracy organów administracji między innymi z organizacjami pozarządowymi w tym między innymi na zasadzie: "zlecania organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 realizacji zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie"[9], "umowy o wykonanie inicjatywy lokalnej na zasadach określonych w ustawie;"[10], "umowy partnerskiej określonej w art. 28a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia

[8] Za Encyklopedią PWN

[9] Ustawa o o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie art 5

[10] Tamże

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 209 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.) oraz porozumienia albo umowy o partnerstwie określonych w art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. poz. 1146)."[11]

Te ustawowe możliwości powinny być brane pod uwagę także w kontekście realizacji planów rewitalizacyjnych. PAS daje możliwość wstępnej weryfikacji partnerów społecznych pod kontem ich wiarygodności, sprawności działania czy zasobów i możliwości mogących mieć wpływ na realizację powierzanych zadań.

Jest wreszcie istotne aby działania rewitalizacyjne były realizowane nie w duchu klientyzmu mieszkańców wobec "władzy", ale aby także na etapie realnych działań tworzyć klimat współuczestnictwa i współodpowiedzialności mieszkańców za zmianę ich małej ojczyzny.

Przejmowanie na własność i efektywne wykorzystanie przez społeczność lokalną rezultatów rewitalizacji

Przestrzeń publiczna (zarówno w sensie fizycznym jak i niefizycznym) to wartość która z trudem przebija się do świadomości społecznej mimo zmian ostatniego 25-lecia. W dużym stopniu pokutuje raczej postawa "jeśli coś jest wszystkich to jest niczyje", co z kolei rodzi postawy roszczeniowe wobec "władzy" aby ta dbała o nią na zasadzie administracyjnej powinności. To w oczywisty sposób skutkuje brakiem wrażliwości na akty dewastacji, poczucie wyobcowania nawet w przestrzeniach, w których zamieszkujemy od lat itp. Jest to zapewne uogólnienie które może być krzywdzące dla wielu środowisk lokalnych tym niemniej nawet pobieżna obserwacja dostarcza dowodów na to że poczucie odpowiedzialności ze "swoje miejsce na ziemi" bywa często niewystarczające.

Odpowiedzią na to może być rewitalizacja prowadzona w taki sposób aby w całym jej procesie doprowadzić do możliwości symbolicznego przekazania ożywionych przestrzeni w ręce mieszkańców. To trudne zadanie zważywszy że nie mówimy tu o aspektach prawnych własności, a o postawach i zachowaniach które tworzą wspólnoty terytorialne oparte o poczucie współtworzenia miasta nie tylko w sensie urbanistycznym, ale i społecznym.

[11] Tamże

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Program Animacji Społecznej poprzez inspirowanie działań obywatelskich odwołujących się do społecznych i kulturowych aspektów życia mieszkańców, pozwala wiązać je także z przestrzenią miasta w sposób który umożliwia otwarcie tych perspektyw integracji społecznej. Przygotowuje do odpowiedzialnego sąsiedztwa i samoorganizacji mieszkańców na rzecz przestrzeni publicznej.

Otwartą kwestią pozostają kulturowe formy symbolicznego uwłaszczenia przestrzeni przez mieszkańców.

Wskazane obszary wykorzystania rezultatów PAS nie wyczerpują oczywiście w pełni potencjału powstałego w wyniku jego realizacji. Tym bardziej, że niektóre zmiany które zaszły w środowiskach lokalnych będzie można ocenić dopiero w perspektywie pewnego czasu. Dlatego animacja społeczne realizowana w ramach PAS powinna być traktowana jako ciągły proces realizowany nie tylko w nawiązaniu do rewitalizacji. W tym sensie PAS daje także możliwość do generowania synergii wynikającej z łączenia go z innymi programami aktywizującymi mieszkańców miasta.

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

INFORMACJA O REALIZATORACH PROGRAMU ANIMACJI SPOŁECZNEJ

Stowarzyszenie Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL jest ogólnopolską organizacją pozarządową powołaną w 2000 roku przez ludzi, którzy postawili sobie za cel umacnianie fundamentów społeczeństwa obywatelskiego w Polsce, wspieranie zrównoważonego rozwoju, działanie na rzecz partycypacji. "Odkryj siłę społeczności" – to hasło oddające filozofię i sposób działania stowarzyszenia. W ciągu 15-letniej działalności CAL opracował skuteczną i uniwersalną metodę ożywiania społecznej energii, którą nazwał animacją społeczną. Stowarzyszenie odwołuje się do polskiej tradycji pedagogiki i pracy społecznej, czego programowym i symbolicznym wyrazem jest powołany Instytut im. Heleny Radlińskiej. CAL tworzy innowacyjne i systemowe rozwiązania społeczne dla różnorodnych środowisk zawodowych, regionalnych i lokalnych w oparciu o metodologię Laboratorium Społecznego. Specjalizuje się w edukacji, uspołecznianiu i „ożywianiu" instytucji publicznych.

W ramach Centrum Badań Społeczności i Polityk Lokalnych wspiera inicjowanie oddolnych i partycypacyjnych strategii kreowania polityki społecznej i publicznej. Edukuje pracowników, wspiera lokalne instytucje publiczne w realizacji usług środowiskowych i społecznych oraz zarządzania partycypacyjnego (Centra Aktywności Lokalnej). Kształci pracowników socjalnych, urzędników, bibliotekarzy, animatorów kultury, nauczycieli, liderów społecznych w zakresie animacji i przedsiębiorczości społecznej, aktywnej integracji i polityki społecznej oraz innowacyjnych rozwiązań społeczno-edukacyjnych (Dział Współpracy i Szkoleń). Organizuje spotkania Organizatorów Społeczności Lokalnych (Ogólnopolskie Forum Organizatorów Społeczności Lokalnych). Wspiera środowiska i ruchy społeczne (Q Ruch Sąsiedzki). Prowadzi obserwacje, badania i diagnozy (Centrum Badań Społeczności i Polityk Lokalnych). Wypracowuje innowacyjne rozwiązania problemów i usług społecznych (w ramach sieci laboratoriów społecznych, Program Animacji Społecznej w Łodzi). Opracowuje społeczno-edukacyjne systemowe rozwiązania dla administracji rządowej w zakresie szeroko pojętej polityki społecznej (projekty systemowe). Promuje aktywność społeczną (kampania Aktywne Społeczności). Tworzy środowisko i przestrzeń do spotkania i refleksji nad uwarunkowaniami rozwoju społecznego (Instytut Radlińskiej). Organizuje przedsięwzięcia edukacyjne łączące praktykę społeczną, edukację nieformalną i akademicką (studia magisterskie i podyplomowe).

www.cal.org.pl

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich OPUS - od 1999 roku prowadzi działania na rzecz społeczności lokalnych, tworzymy lokalne partnerstwa, wdrażamy programy rozwoju ekonomii społecznej, wspieramy samorządy w procesach konsultacji społecznych, a od kilku lat jesteśmy aktywnymi realizatorami miejskich programów rewitalizacyjnych (w Łodzi i Tomaszowie Mazowieckim).

Poprzez nasze projekty wspieramy aktywność obywatelską, organizacje pozarządowe oraz podmioty ekonomii społecznej, we współpracy z partnerami samorządowymi. Od 2006 roku jesteśmy Ośrodkiem Wspierania Ekonomii Społecznej w województwie łódzkim. Od 2012 roku prowadzimy Lokalne Ośrodki Wsparcia ES w powiecie piotrkowskim, bełchatowkim, w Kutnie oraz w gminach objętych działaniami LGD Polcentrum. Od 2012 roku we współpracy z Urzędem Miasta, Radą Organizacji Pozarządowych Województwa Łódzkiego i Fundacją FERSO prowadzimy Łódzkie Centrum Obywatelskie. W ramach tego działania w skali roku przeprowadzamy od 10 do 12 szkoleń specjalistycznych oraz 300 godzin doradztwa z aspektów m.in. prawnych, marketingowych i księgowych.

Od roku 2014 mamy przyjemność być realizatorami trzyletniego Projektu FIO GRANT NA LEPSZY START jednego z nielicznych konkursów regrantingowych w woj. łódzkim. W ramach tego działania przyznaliśmy już środki do 5 tys. na rozwój i działalność 83 młodym organizacjom pozarządowym i grupom nieformalnym z całego województwa. Łączna pula dofinansowań w ramach projektu wyniesie w sumie 1 mln 340 zł, a w jej ramach zostanie wspartych ok. 270 inicjatyw. Współrealizatorem projektu jest Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania POLCENTRUM oraz partner Samorząd Województwa Łódzkiego.

Poprzez nasze projekty chcemy wzmocnić współpracę wewnątrz i między sektorową. Wspieramy oraz inicjujemy wypracowanie standardów i modelów m.in. współpracy ngo i administracji, funkcjonowania Rad Działalności Pożytku Publicznego oraz wspomagamy procesy konsultacyjne.

www.opus.org.pl

Stowarzyszenie SPOŁECZNIE ZAANGAŻOWANI - stowarzyszenie z 6letnim doświadczeniem w pracy na rzecz lokalnej społeczności, w animowaniu osób i grup. Realizuje swe zadania na obszarze Strefy Wielkomiejskiej w Łodzi, co

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

w znaczący sposób wpływało na skuteczność pracy zwłaszcza w pierwszym okresie realizacji Programu Animacji Społecznej. Podstawową formą realizacji celów Stowarszyzenia są działania oddolne, bezpośrednio z mieszkańcami, w miejscach objętych interwencją. Przy czym podstawową ideą działania jest nie praca dla mieszkańców, ale z mieszkańcami, wykorzystująca ich potencjał: wiedzę, znajomość obszaru i sąsiadów, umiejętności, chęci. Podejście takie skłania do myślenia o Stowarzyszeniu jak o katalizatorze zmian, które rozumiemy jako wieloletni proces z celem osiągniętym dzięki współpracy wielu interesariuszy.

Stowarzyszenie jest inicjatorem powołania “Współ-dzielni Staropoleskiej” (od: wspólna dzielnica, wspólne działanie) - nieformalnej grupy współpracy osób indywidualnych, organizacji, instytucji, szkół , której celem jest budowanie i wspieranie aktywności społeczności Osiedla Stare Polesie, ale też promowanie Osiedla do wewnątrz (mieszkańcy) i na zewnątrz, przełamywanie jego złego wizerunku, poprawa estetyki i bezpieczeństwa. “Współ-dzielnia” jest przykładem opisywanej w Programie Animacji Społecznej grupy animacji lokalnej (GAL).

(www.spoleczniezaangazowani.eu, portal Facebook: Współ-dzielnia Staropoleska)

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Słowniczek modelu

Program Animacji Społecznej – szerokie i spójny program mikro-działań o szeroko rozumianym charakterze animacji społecznej, przewidzianych do realizacji przez Wykonawców Końcowych;

Grupa Animacji Społecznej - Grupa animatorów lokalnych (aktywistów, przedstawicieli instytucji, organizacji pozarządowych, grup nieformalnych i biznesu) tworząca partnerstwo społecznościowe w mikrospołecznościach na rzecz budowy silniejszej społeczności w oparciu o łączenie zasobów i potencjałów, które poprzez podejmowanie wspólnych działań wypracuje poczucie wspólnoty, by kreować pożądaną przyszłość.

Wykonawca Końcowy – to bezpośredni wykonawca zadań o charakterze animacji społecznej, działający na rzecz przywracania spójności społecznej, w szczególności w dziedzinach: animacji społecznej, animacji kultury, aktywizacji społeczno-gospodarczej i edukacji dla przedsiębiorczości, pedagogiki i profilaktyki społecznej, animacji sportu i kultury fizycznej oraz w podobnych dziedzinach, z którym Wykonawca niniejszego Zamówienia podpisał list intencyjny o współpracy.

W szczególności, Wykonawcą Końcowym może być:

- organizacja pozarządowa,
- publiczna instytucja kultury (w tym szczególnie prowadzona w formie świetlicy, klubu, biblioteki, domu lub ośrodka kultury, muzeum, galerii),
- placówka edukacyjna (w tym: oświatowo-wychowawcza, kształcenia ustawicznego i kształcenia praktycznego),
- placówka wsparcia dziennego (opiekuńcza, specjalistyczna, pracy podwórkowej lub mieszana),
- Centrum Integracji Społecznej,
- przedsiębiorstwo ekonomii społecznej,
- a także osoba fizyczna (w szczególności: animator społeczny, animator kultury, artysta lub twórca, edukator, pedagog, streetworker, mediator, instruktor, trener lub animator sportu).

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Zidentyfikowanie odpowiednio szerokiej grupy Wykonawców Końcowych, przez których rozumie się:

podmioty działające na rzecz przywracania spójności społecznej, w szczególności w dziedzinach: animacji społecznej, animacji kultury, aktywizacji społecznogospodarczej i edukacji dla przedsiębiorczości, pedagogiki i profilaktyki społecznej, animacji sportu i kultury fizycznej oraz w podobnych dziedzinach, o podmioty te muszą działać obecnie w obszarze Strefy Wielkomiejskiej lub wyrazić gotowość trwałego umiejscowienia w niej swoich działań, przy czym szczególny akcent będzie kładziony na działania prowadzone w Rdzeniu Strefy Wielkomiejskiej i jego bezpośrednich okolicach, o Wykonawców Końcowych, którymi mogą być w szczególności: organizacje pozarządowe, instytucje kultury, podmioty ekonomii społecznej oraz osoby fizyczne: animatorzy społeczni, animatorzy kultury, artyści, animatorzy sportu i kultury fizycznej, pedagodzy ulicy i streetworkerzy, edukatorzy i specjaliści w zakresie aktywizacji gospodarczej i wsparcia mikroprzedsiębiorczości, a także inne podmioty uzgodnione z Zamawiającym;

Mikro-działanie – realizowany przez Wykonawcę Końcowego niewielki projekt z zakresu animacji społecznej, animacji kultury, aktywizacji społeczno-gospodarczej i edukacji dla przedsiębiorczości, pedagogiki i profilaktyki społecznej lub animacji sportu i kultury fizycznej, który ma jednoznacznie wskazany wymierny cel do osiągnięcia, beneficjentów bezpośrednich i termin zakończenia, opiera się o autorską koncepcję Wykonawcy Końcowego i został wpisany do Programu Animacji Społecznej zatwierdzonego przez Zamawiającego.

Centrum wiedzy – ogólnodostępne centrum wiedzy, stworzone przez Miasto Łódzi prowadzone przez pracowników Urzędu Miasta Łodzi, do którego zasobów włączona zostanie dokumentacja w zakresie zarówno realizowanego Projektu, jak i ogólnego podejścia do procesów rewitalizacyjnych prowadzonych na obszarach miejskich. Zaproponowane w projekcie Krajowej Polityki Miejskiej centrum wiedzy to zgromadzone w jednym miejscu i udostępniane przez strony internetowe informacje dotyczące danego zagadnienia, których celem będzie wspieranie podmiotów polityki miejskiej, a zwłaszcza samorządów lokalnych w przygotowaniu i realizacji działań w zakresie szczegółowych aspektów rozwoju miast. Pozwoli to skupić w jednym miejscu, które będzie dostępne dla wszystkich użytkowników, aktualną i pełną wiedzę na dany temat.

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Krajowa Polityka Miejska (KPM) ma być dokumentem określającym planowane działania administracji rządowej dotyczące polityki miejskiej, uwzględniającym cele i kierunki określone w średniookresowej strategii rozwoju kraju oraz krajowej strategii rozwoju regionalnego. Służy ona celowemu, ukierunkowanemu terytorialnie działaniu państwa na rzecz zrównoważonego rozwoju miast i ich obszarów funkcjonalnych oraz wykorzystaniu ich potencjałów w procesach rozwoju kraju. Projekt KPM dostępny jest na stronie internetowej:

http://www.mir.gov.pl/rozwoj_regionalny/polityka_regionalna/rozwoj_miast/kpm/strony/start.aspx

Narodowy Plan Rewitalizacji (NPR) ma być dokumentem rządowym, który stworzy przyjazne warunki dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce, np. poprzez projekty zmian w prawie, stworzenie spójnego systemu i określenie źródeł finansowania rewitalizacji, promowanie

dobrych praktyk, dzielenie się wiedzą czy wypracowanie wzorcowych dokumentów. Skierowany on będzie przede wszystkim do samorządów, ale też do społeczności lokalnych, osób prywatnych, przedsiębiorców, organizacji samorządowych. Projekt założeń NPR dostępny jest na stronie internetowej:

http://www.mir.gov.pl/aktualnosci/polityka_rozwoju/Strony/Rewit_obszarow_zdegradowanych_zalozenia_NPR_13062014.aspx

Rewitalizację według założeń Narodowego Planu Rewitalizacji należy rozumieć jako wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji.

Strefa Wielkomiejska to obszar szeroko rozumianego centrum Łodzi, wyznaczony w oparciu o zakres przestrzenny zwartej struktury historycznej: kwartałów zabudowy kamienicznej, zespołów fabrycznych oraz parków i ogrodów. Powierzchnia Strefy Wielkomiejskiej wynosi 1 400 ha, w tym obszarze znajduje sięcała ulica Piotrkowska (wraz z otoczeniem rynku Starego i Bałuckiego od północy), skrajna zachodnia granica opiera się na alei Jana Pawła II, zaś wschodnia na ulicy Kopcińskiego. Strefa jest zamieszkała

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

przez 21% populacji miasta. Obszar ten definiuje Strategia przestrzennego rozwoju Łodzi 2020+.

Strefa Wielkomiejska jest najstarszą strukturą miejską Łodzi, najlepiej ukształtowaną urbanistycznie, zawierającą najwięcej okazałych budynków mieszkalnych i fabrycznych oraz regularnie i najpełniej zabudowanych kwartałów. Charakter Strefy decyduje o tożsamości

Łodzi, jej granice zostały zdelimitowane w Strategii przestrzennego rozwoju Łodzi 2020+, przyjętej uchwałąnr LV/1146/13 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 16 stycznia 2013 r.

Rdzeń Strefy Wielkomiejskiej to obszar ścisłego centrum Łodzi, obudowany pięćdziesięcioma pięcioma w pełni ukształtowanymi kwartałami zabudowy z przełomu XIX i XX wieku oraz otoczeniem Starego Rynku (ponownie zabudowanym w latach 50. XX wieku). Jego powierzchnia, wynosząca 421 ha stanowi prawie 1/3 Strefy Wielkomiejskiej. Rdzeń Strefy Wielkomiejskiej ograniczony jest od północy placem Kościelnym, od południa aleją Mickiewicza i Aleją Piłsudskiego, od zachodu ulicą Żeromskiego, a od wschodu ulicą Sterlinga i ulicą Targową.

Obszar Współczesnego Rozwoju Strefy Wielkomiejskiej otacza Strefę Wielkomiejską i stanowi jej zaplecze. Granice tego obszaru w większości sięgają linii kolei obwodowej Łodzi. Szczegółowe granice obszaru Strefy zostały określone w Strategii przestrzennego rozwoju

Łodzi 2020+, przyjętej uchwałą nr LV/1146/13 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 16 stycznia 2013 r.

Obszar pilotażowy to fragment Rdzenia Strefy Wielkomiejskiej, na który składają się:

• kwartał „Kamienna” (ulica Rewolucji 1905 r., ulicaKilińskiego, ulica Jaracza, ulica Wschodnia), oznaczony jako Obszar nr1 na Mapie Priorytetowych Projektów Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi, tzw. „łącznik Kilińskiego” (ulica Kilińskiego od ulicy Jaracza do ulicy Narutowicza) oraz I Strefa Nowego Centrum Łodzi (ulica 1 Mapa Priorytetowych Projektów Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi – mapa wyznaczająca pierwsze 8 obszarów, które zostaną poddane rewitalizacji. Kolejność cyfr na mapie odpowiada kolejności, w jakiej podejmowane będą działania w poszczególnych obszarach.

Zgodnie z Uchwałą nr XLV/840/12 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 4 lipca 2012 r.,

CENTRUM WIEDZY REWITALIZACJA
WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

zmieniającą Uchwałę w sprawie przyjęcia Programu Nowe Centrum Łodzi, Nowe Centrum Łodzi to program realizowany na obszarze ograniczonym ulicami: Tuwima, Narutowicza, Piotrkowską oraz Kopcińskiego, obejmujący powierzchnię około 100 ha, Narutowicza, ulica Nowotargowa, ulica Tuwima, ulica Kilińskiego), oznaczony jako Obszar nr 3 na Mapie Priorytetowych Projektów Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi;

• III Strefa Nowego Centrum Łodzi (ulica Narutowicza, ulica Kilińskiego, ulica Tuwima, ulica Piotrkowska), oznaczona jako Obszar nr 2 na Mapie Priorytetowych Projektów Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi; wraz z pierzejami przyległymi do opisanych granic obszarów.